

**KRETINGOS MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIBUTĖ“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„ŽIBUTĖS ŠALYJE“**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Kretingos mokyklos-darželio „Žibutė“ ikimokyklinio ugdymo programos „Žibutės šalyje“ (toliau – Programa) paskirtis – sudaryti sąlygas kokybiškam Mokyklą lankančių 2–5/6 metų vaikų ugdymui(si), apibrėžti tikslingą ir veiksmingą ugdymo proceso organizavimą bei ugdymo turinio įgyvendinimą, padedant šio amžiaus vaikui, atsižvelgiant į jo prigimtines galias, tempą ir fizinį, socialinį, emocinį ir pažintinį vystymąsi, įgyti reikiamų kompetencijų, padedančių gyventi ir mokytis besikeičiančiomis visuomenės sąlygomis.

Kretingos mokyklos-darželio „Žibutė“ (toliau – Mokykla) ikimokyklinio ugdymo programa „Žibutės šalyje“ parengta vadovaujantis pagrindiniais Lietuvos Respublikos teisiniais dokumentais, reglamentuojančiais ikimokyklinio ugdymo(si) veiklą (Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymu, Vaiko teisių konvencija, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Vaiko gerovės politika, Geros mokyklos koncepcija, rajono ir Mokyklos strateginiais planais, Mokyklos nuostatais, Vyriausybės nutarimais, Švietimo ir mokslo ministerijos bei steigėjo norminiais teisės aktais), atnaujinta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis (2023) (toliau – Gairės) bei Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu (2024) (toliau – Pasiekimų aprašas).

1.1. Bendros žinios apie įstaigą

Kretingos mokykla-darželis „Žibutė“ yra Kretingos rajono savivaldybės biudžetinė, pelno nesiekianti bendrojo ugdymo mokykla, padedanti tėvams vykdyti vaikų ugdymo funkcijas;

Mokyklos pavadinimas – Kretingos mokykla-darželis „Žibutė“, trumpasis pavadinimas – Mokykla-darželis „Žibutė“ (naudojamas sutrumpinimas – m/d „Žibutė“). Mokykla įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas 190278776;

Grupė – bendrojo ugdymo mokykla, kodas 3120;

Tipas – pradinė mokykla, kodas 3122;

Paskirtis – pradinės mokyklos tipo mokykla-darželis, kodas 31221200;

Pagrindinė veiklos sritis – Švietimas (kodas 85);

Pagrindinė veiklos rūšis – pradinis ugdymas (kodas 85.20), kitos švietimo veiklos rūšys: priešmokyklinis ugdymas, kodas 85.10.20, ikimokyklinis ugdymas, kodas 85.10.10;

Mokymo kalba – lietuvių;

Pagrindinė mokymo forma – dieninė;

Adresas – Mėguvos g. 16, 97140 Kretinga;

Telefonas +370 669 74735;

El. paštas – zibutemd@zibute.kretinga.lm.lt;

Interneto svetainės adresas – www.kretingoszibute.lt

1.2. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Mokykla teikia ikimokyklinio ugdymo paslaugas vaikams nuo 2 iki 5(6) metų. Mokyklos ugdytinių daugumą sudaro lietuvių šeimų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą Kretingos savivaldybėje, vaikai. Į Mokyklą vaikai priimami vadovaujantis Vaikų centralizuoto priėmimo į Kretingos rajono mokyklų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes tvarkos aprašu, grupės formuojamos atsižvelgiant į miesto metų ikimokyklinio ugdymo poreikius, pirmenybę teikiant amžiaus kriterijui. Nesusidarius pilnai vieno amžiaus grupei, sudaromos mišrios grupės. Vaikai,

turintys nedidelių, vidutinių ar didelių specialiųjų ugdymosi poreikių dėl kalbos ir kalbėjimo, raidos ar kitų sutrikimų, integruojami į bendrojo ugdymo grupes, jiems teikiama švietimo pagalba. Mokykloje vadovaujamas Gairėse patektu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus; juo grindžiamas visas šios Programos turinys.

Ankstyvajai vaiko raidai būdingas spartus ir netolygus augimas, veiksmų, mąstymo ir kalbos vystymosi unikalumas ir savalaikiškumas. Suprasdami, kad vaikystėje raidos procesai sukuria prielaidas vaikų ugdymui(si), o kokybiškas ugdymas(is) brandina kūną ir smegenų struktūras, skatina palankią vaikui raidą, pripažįstame, kad kiekvieno vaiko raida ir ugdymas(is) pasižymi unikaliais bruožais:

- kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Vaikai turi sumanymų, nuolat ieško naujų veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas;

- mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas plėtotis prigimtinėms galioms, pripažįsta ir gerbia skirtynes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui;

- vaikų mąstymo sinkretiškumas, pasaulio kaip nedalomos visumos matymas, suponuoja visuminį požiūrį į ugdymą(si). Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymas(is);

- vaikų ugdymas(is) yra nuolatinis vidinių galių plėtojimas naujų patirčių pagrindu. Vaikų raidai ir ugdymui(si) svarbiausios yra jautrios socialinės sąveikos, grindžiamos dialogo principu;

- vaikų tarpusavio dialoguose ir dialoguose su suaugusiaisiais konstruojamos bendros prasmės. Vaikų grupėje vyrauja nuomonių ir raiškos įvairovė, vaikai mokosi girdėti vienas kitą, skatinama mokymosi vieniems iš kitų kultūra;

- darnų vaikų vystymąsi užtikrina vaiko raidą skatinantis ugdymas. Siekiama turtinti, plėsti ir kompensuoti nepalankioje aplinkoje augančių vaikų patirtis, kuriamos vaikus ugdytis įgalinančios socialinės ir kultūrinės aplinkos.

1.3. Ugdymą(si) grindžiamos vertybės

Programoje pateikiamos pamatinės vertybės, atliepiančios esmines universalios dizaino mokymuisi (toliau UDM) prieigos nuostatas, jomis grindžiamas visas Programos turinys. Vaikų ugdymas(is) paremtas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- **vaiko orumas** – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

- **vaiko gerovė** – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

- **saviraiškos laisvė** – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

- **lygiavertis dalyvavimas** – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrajame ugdymo(-si) procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

- **lygiateisiškumas ir teisingumas** – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

- **pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei** – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

- **bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas** – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymas(-is);

● **kultūrinis tapatumas** – pagarbos tautos kultūrai (kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

1.4. Vaikų poreikiai

Mokykloje šiuo metu ugdomi 2–5(6) metų vaikai, turintys skirtingą socialinę patirtį, nevienodą fizinį, intelektualinį ir emocinį išsivystymo lygį. Jie auga skirtingose aplinkose, kuriose nevienodai vystosi gebėjimai ir įgūdžiai, savęs vertinimas, pasitikėjimas savimi ir kitais. Vaikų gyvenimo ritmas individualus – skirtingai jaučia, patiria, nevienodais būdais ir stiliumi pažįsta pasaulį. Kasmet stebime vaikus, turinčius ypatingų individualių gebėjimų (dailei, muzikai, šokiui ir kt.), taip pat vaikus, turinčius vystymo(si), kalbos bei elgesio sutrikimų. Todėl vaikų ugdymosi poreikiai yra skirtingi. Didžioji dauguma vaikų auga pilnose, socialiai saugiose, motyvuotose ir aprūpintose šeimose, tačiau kasmet vis dažniau pasireiškia ir negatyvūs socialiniai išorės veiksniai – gausėja skaičius vaikų, gyvenančių problemiškoje, rizikos grupės šeimose, kurioms reikalinga papildoma pagalbos šeimai institucijų priežiūra. Šeimose, išlieka kai kurių vaikų socialinio, pedagoginio apleistumo grėsmė, tėvų per didelis užimtumas arba abejingumas vaiko ugdymui(si), prioritetai skiriami skaitmeninėms technologijoms, o ne natūraliam žmogiškam bendravimui, o tai didina ikimokyklinio amžiaus vaikų, vėliau ir mokinių, pedagoginio apleistumo grėsmę. Kasmet stebima prastėjanti vaikų sveikata. Dažniausiai pasitaikantys sveikatos sutrikimai – kvėpavimo takų susirgimai, įvairios alerginės reakcijos, regos ir laikysenos problemos. Tai įpareigoja Mokyklą ieškoti papildomų resursų, siekiant sudaryti ir šiems vaikams galimybes ugdytis jiems priimtiniomis, jų poreikius atitinkančiomis sąlygomis. Mokykloje vyrauja ugdymas, pažįstant ir atsižvelgiant į kiekvieno vaiko poreikius, jo prigimtines ar įgytas galias, raidą ir ūgtį, skatinti visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritis, sudarant sąlygas visų 18 pasiekimų sričių plėtočiai (1 pav.). Ši Programa sukuria prielaidas užtikrinti kiekvienam vaikui aktualių poreikių tenkinimą ir turtinimą, vaiko individualių galių plėtotę, kiekvieno vaiko pažangos augimą, padeda sukurti lygias galimybes įvairių poreikių vaikams. Nuolat kuriamos sąlygos vaikų kūrybiškumui, saviraiškai, vaikiškam pasaulio pažinimui ir suvokimui, palankiam socialiniam elgesiui plėtotis, kad kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika, kasdienė rutina būtų ugdanti bei turtinanti vaiko patirtį, suteikianti reikiamą švietimo pagalbą ir leidžianti patirti sėkmę. Vadovaujantis Gairėmis, sudaromos prielaidos šių *pagrindinių*, kiekvienam vaikui aktualių, poreikių tenkinimui, turtinimui, užtikrinimui:

● **žaidimo poreikis** – turėti laisvę, pakankamai laiko, erdvės, žaidimo partnerių ir galimybę per bendrus žaidimus kurti vaikų kultūrą. Pripažįstama žaidimo, kaip savarakiškos vaikų veiklos, neabejotina vertė. Nuolat stebėdami ir tinkamoje situacijoje jautriai įsitraukdami į žaidimus, suaugusieji padeda vaikams augintis žaidimo gebėjimus;

● **saugumo poreikis** – jaustis saugiam, gerbiamam, matomam, girdimam, tinkamai globojamam, sulaukti paramos ir pagalbos, kai jos reikia. Ugdant vaikus rūpinamasi ne tik užtikrinti jų saugumą, bet ir juos pačius pagal jų galias įtraukti į rūpinimąsi savo bei kitų saugumu;

● **draugysčių poreikis** – jaustis priimamam, jausti bendrumą, lygiavertiškumą su kitais, kitų paramą, artimumą, turėti vieną ar keletą artimesnių draugų. Sukuriama ugdymo(si) aplinka, skatinanti vaikus tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge;

● **komunikavimo poreikis** – dalintis su kitais emocijomis, mintimis, idėjomis žodžiu ir nežodinėmis priemonėmis (mimika, judesiu, piešiniu, muzikos kūrinio ir pan.). Vaikams sudaromos sąlygos išbandyti įvairias komunikavimo su vaikais ir suaugusiais priemones ir atrasti pagarbaus, veiksmingo bendravimo būdus;

● **pažinimo džiaugsmo poreikis** – smalsauti, tyrinėti, klausinėti, aiškinti(s), kurti ir išbandyti, džiaugiantis naujais atradimais ir gebėjimu pažinti. Taikydami ugdymo(si) procese įgytas patirtis vaikai kuria ir perkuria savo teorijas apie pasaulį;

● **kūrybinės saviraiškos poreikis** – tyrinėti ir atrasti unikalios savo kūrybinės galios per įvairias veiklas. Kuriamos ir spontaniškų, ir kryptingų veiklų galimybės, palankios atsiskleisti vaikų interesams, gabumams ir auginti savitą raiškos stilių;

● **unikalūs kiekvieno vaiko poreikiai**, tarp jų ir specialieji ugdymosi poreikiai, atsirandantys dėl išskirtinių gebėjimų (raidos sutrikimų ar mokymosi problemų bei gabumų).

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Šiuolaikinėse pedagoginėse teorijose tėvai (globėjai ar kiti teisėti vaiko atstovai pagal įstatymą, toliau – tėvai) pripažįstami kaip svarbiausi vaikų ugdytojai, atsakingi už tinkamų sąlygų vaiko ugdymui(si) sudarymą, vaiko gerovę, sveikatą, aktyviai dalyvaudami ir įsitraukdami į vaiko ugdymo procesą kaip svarbiausi šio proceso partneriai. Šeimoje susiformuoja požiūris į žmones, aplinką, pasaulį ir save jame, namai ir šeima formuoja vaiko įpročius, nuostatas, vertybes, kurios gali būti geros ir puoselėjamos (arba koreguojamos).

Ikimokyklinio amžiaus vaikai darželyje praleidžia didesnę savo laiko dalį, todėl institucinis ugdymas tampa reikšminga pagalba šeimai, užtikrinant vaiko socializaciją visuomenėje. Mokyklos paskirtis – padėti šeimai, visapusiškai ugdyti vaiką, atliepiant tėvų ugdymo patirtį ir galias, jų lūkesčius ir poreikius, ugdyti vaikus siekiant bendrųjų ikimokykliniam ugdymui keliamų tikslų ir prioritetų. Mokyklos bendruomenė, siekdama pažinti ugdytinių šeimą ir įtraukti jas į ugdymo(si) proceso partnerystę, renkasi įvairias formas: organizuoja susirinkimus (kasmetiniai, visuotiniai Mokyklos ar grupės tėvų susirinkimai, vasaros susirinkimai būsimųjų Mokyklos darželinukų tėvams), atviras pamokas ar dienas, pokalbius, bendrus renginius (šventes, muges, parodas, Padėkos dienas, koncertus, ekskursijas, terapines ir mokomąsias edukacijas), individualius pokalbius-konsultacijas vaiko tam tikro laikotarpio pasiekimams ir daromai pažangai įvertinti bei aptarti, buria iniciatyvius tėvus į klubą, renka juos į valdymo organus ir kt.), stebėjimo – kasmetinių pavasarį atliekamų anketinių apklausų metu susirenka informaciją apie vaiką supančią šeimos ir Mokyklos edukacinę, emocinę, socialinę ir kultūrinę aplinką, pasiūlymus šioms sritims tobulinti tam, kad lanksčiau ir paveikiau užtikrintume institucinio vaiko ugdymo(si) darną garantuojančias sąlygas.

Apibendrinus tėvų nuomonę, išsakomas pastabas ir pasiūlymus, darome išvadą – tėvams svarbu, kad Mokykloje vyrautų teigiamas mikroklimatas, vaikus ugdytų kompetentingų ir atsakingų mokytojų ir darbuotojų komanda, vaikams būtų sudaromos saugios galimybės žaisti ir mokytis, kasdien patirti ir sužinoti kažką naujo, stebėti, tyrinėti, pažinti ir atrasti, bendrauti su bendraamžiais, gauti tinkamą jo individualiems ar specialiesiems gebėjimams paveikią švietimo specialistų (logopedo, psichologo, mokinio padėjėjo) pagalbą – kad visa tai prisidėtų prie kiekvieno vaiko asmeninės ūgties, sėkmingo pasirengimo mokytis aukštesnėse mokymosi pakopose.

Atsižvelgiant į tėvų lūkesčius, darželio vidaus ir lauko erdvėse vaikui sudaryta natūrali, džiugi aplinka, saugoma ir stiprinama vaikų fizinė ir psichinė sveikata, sudaromos plačios galimybės iniciatyvai, kūrybiškumui, savarankiškumui reikštis, ugdymosi aplinkos plečiamos ir už darželio ribų („Pamokos kitaip“, „Mokykla be sienų“ ir pan.). Naudojant aplinkos galimybes, sudarytos palankios sąlygos patyriminiam ar STEAM ugdymo strategijų įgyvendinimui, o siekiant vaikų saviraiškos galių plėtotės, ikimokyklinio amžiaus vaikai, dažnai kartu su tėvais, skatinami tiesiogiai įsijungti į ugdytojų rolę vedant edukacijas grupėse ar savo darbovietėse, dalyvauti įvairiuose projektuose, konkursuose, parodose, koncertuose, šventėse. Tėvams sudarytos sąlygos pasirinkti pagal jų poreikius labiausiai atitinkantį grupės darbo laiką; vaikai, gabūs menui (šokiui, muzikai ar dailei), sportui, konstravimui, turi galimybę paraleliai lankyti šių sričių papildomo ugdymo užsiėmimus mūsų Mokykloje arba miesto specializuotose įstaigose, studijose.

1.6. Regiono ypatumai ir Mokyklos savitumas

Kretinga – vienas seniausių Vakarų Lietuvos, pajūrio ir Žemaitijos miestų, įkurtų XIII a. viduryje. Ji vos 12 km nutolusi nuo Baltijos jūros ir įeinanti į „auksinį pajūrio trikampį“ – sujungiantį Kretingą su vienu gražiausiu Lietuvos kurortu – Palanga ir vieninteliu šalies uostu – Klaipėda. Akmenos upė miestą dalija į dvi dalis, kurias jungia keturi tiltai. Didesnė miesto dalis nusidriekusi rytiniame upės krante, kur yra miesto aikštė, savivaldybė, naujasis sporto centras, kultūros centras, moderni M. Valančiaus viešoji biblioteka. Šiaurinėje dalyje stūkso grafų Tiškevičių dvaro rūmai, kuriuose įkurtas muziejus su Žiemos sodu, parku, malūnu. Mieste taip pat yra autobusų ir geležinkelio stotis, paštas, valstybinės ir privačios sveikatos priežiūros bei gydymo įstaigos, policija, priešgaisrinė

gelbėjimo tarnyba, keletas parkų. Senoji Kretingos miesto dalis įtraukta į archeologijos ir urbanistikos paminklų sąrašą, o 2 bažnyčios, 5 vienuolynai, kiti sakralinės kultūros objektai pelnytai sudaro pagrindą tituluoti Kretingą mažuoju Lietuvos Vatikanu.

Mūsų Mokykla – viena iš devynių miesto formaliojo ir neformaliojo bei viena iš šešių ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių ugdymo įstaigų, skaičiuojanti jau penktą gyvavimo dešimtmetį. Įstaiga išikūrusi patogioje geografinėje padėtyje, pietinėje miesto pusėje, šalia miesto centro, kuriame verda aktyvus gyvenimas. Mokykla gali didžiuotis patogia lokacine padėtimi, puikiu susisiekimu, sutvarkytais keliais, šalia esančia Meno mokyklos kaimynyste, augančiu ir jaunėjančiu privačių namų mikrorajonu, renovuotomis Mokyklos vidaus ir lauko erdvėmis. Mokyklos veiklos nuostata – moderni, atvira pokyčiams, visuomenei, krašto, regiono ir Europos kultūrai, siekianti ir kurianti tvarią vyraujančių tradicijų ir įgyvendinamų ugdymo inovacijų aplinką, sudaranti sąlygas formuoti kūrybingai, atsakingai, atvirai, pasirengusiai ateičiai ir prasmingam gyvenimui asmenybei. Mūsų tikslas yra ne būti geresniam už kitą, bet būti geresniam už ankstesnį save.

Mokykloje sudarytos sąlygos ugdytis Kretingos miesto ir rajono ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams (nuo 1.5 iki 6(7) metų), su galimybe tęsti ugdymą pagal pradinio ugdymo programą (7–10(11) metų). Darželio grupės, priklausomai nuo poreikio ir paklausos, formuojamos atsižvelgiant į vaikų amžių arba mišrios, tėvai gali rinktis ugdymo modelį (10.50 val. ar 12 val. grupės). Mokykloje kuriama saugi ir palanki aplinka, kurioje vaikai gali mokytis per žaidimą ir patirtinę veiklą, išnaudojant dėkingas aplinkos sąlygas natūraliam vaiko sąlyčiui su gamta, patyriminiam ugdymui, sveikatingumo ir saviraiškos aplinkoje plėtotei, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymui. Mokyklos lauko aplinkoje įrengtos ir nuolat atnaujinamos edukacinės erdvės, skirtos įvairioms ugdymo reikmėms tenkinti: futbolo aikštynas, sporto treniruokliai, krepšinio aikštelė, lauko šachmatai, „Basakojų takas“, dailės erdvės, kupolas, grupių žaidimų aikštelės ir STEAM veikloms skirti centrai: daržas, šiltnamiai, „Vabalų-vabzdžių viešbučiai“ (nameliai), „Inkilių centras“ su paukščių pavadinimais ir QR koduose sukurta informacija apie juos, teritorijoje augantys medžiai, krūmai ir kiti žalieji „kaimynai“ su QR koduose užkoduotomis žiniomis, lauko bibliotekėlė bei kupolas skirti edukaciniams užsiėmimams lauke. Mokyklos vidaus edukacinėse aplinkose įkurtos sporto ir muzikos salės, biblioteka, švietimo pagalbos specialistų kabinetai, valgykla, naujai darbą pradėjo STEAM klasė. Siekiant, kad visų ugdymo koncentrų vaikai(mokiniai) įgytų daugiau socialinių ir emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų, skatinant jų pozityvų elgesį bei siekiant geresnės emocinės savijautos, įstaigoje įgyvendinama socialinio emocinio ugdymo (Gyvenimo įgūdžių, „LIONS Quest“, „Zipio draugų“) programos, yra organizuojami Mokyklos psichologės ir socialinės pedagogės socialinių emocinių įgūdžių lavinimo praktikų užsiėmimai „Kartu“.

Mokykla – šiuolaikinė ir atvira kaitai, bendradarbiavimui ir tinklaveikai: nuo 2020 m. Mokykla yra prisijungusi prie tarptautinio STEM mokyklų tinklo (nuo 2023 m. įvertinta jau antro laipsnio – pažengusios mokyklos – ženklu), nuo 2024 m. rudens įsitraukė į vidaus ir išorės organizacijų vykdomus „Tvari mokykla 2030“, DI „Editai“ ir „eTwinning“, „Žalioji palangė“, „Mažoji daržininko“ projektus. Vaikų pasiekimų ir pažangos stebėsenai, pasiekimų apskaitai, mokymo kokybės analizei, visuose ugdymo centruose diegiama viena inovatyviausių Lietuvos švietimo vadybinių stilių – LEAN vadybos modelis. Mokykla – viena iš Lietuvos ugdymo įstaigų „Žibutė“ sambūrio įkūrėjų ir aktyvių dalyvių, pasirašiusi partnerystės sutartis ne tik su Kretingos, bet ir Vilniaus, Druskininkų, Šilutės, Panevėžio, Klaipėdos, Palangos, Šiaulių ugdymo įstaigomis. Mokykla kasmet suburia savo kolegas į tradicinius respublikinius renginius: mokslines-praktines konferencijas „STEAM ugdymas darželyje ir pradinėje mokykloje: mokau ir mokausi“ bei vaikų saviraiškos projektus „Vaikų rankos džiugina žemę“.

Netoliese esančios kultūros, sporto ir švietimo įstaigos, vienas iš miesto parkų, apsilankymai tėvų darbovietėse ar tėvų vedamos veiklos leidžia praturtinti vaikų ugdymą patirtinėmis edukacinėmis veiklomis taikant principą „Klasė be sienų“ ar „Pamokos kitaip“. Įgyvendinant visuminio kūrybinio ugdymo metodo elementus, skatinamas kūrybiškumas ir meninė saviraiška, šiuolaikinės technologijos ir inovatyvūs mokymo metodai, saviraiškos ir tradiciniai renginiai siekiant praturtinti ugdymo(si) procesą, STEAM ugdymo strategijų integravimas į žaidimus, kasdienę, (pa)tyriminę veiklą, stiprina vaiko prigimtines galias ir kompetencijas, ugdo pilietiškumo,

tautiškumo, ekologinės pasaulėjautos ir pasaulėžiūros pradmenis, skatina mokymosi motyvaciją ir pasirengimą mokymuisi aukštesnėse pakopose.

1.7. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas, kompetencijos

Mokykloje dirba mokytojo, vyresniojo mokytojo ar mokytojo metodininko kvalifikaciją bei reikiamą išsilavinimą turintys arba jo siekiantys mokytojai, švietimo pagalbos specialistai ir nepedagoginiai darbuotojai:

- Ikimokyklinio ugdymo mokytojai;
- Meninio ugdymo mokytojas;
- Logopedas;
- Specialusis pedagogas;
- Mokinio padėjėjai;
- Mitybos ir higienos specialistas;
- Bibliotekos vedėjas;
- Kretingos r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro sveikatos specialistas;
- Kretingos r. švietimo centro pedagoginės psichologinės pagalbos skyriaus (PPPS) deleguoti

švietimo pagalbos specialistai – psichologas ir socialinis pedagogas.

Visi Mokyklos mokytojai, nepriklausomai nuo ugdymo koncentro, vadovaujasi mokymosi visą gyvenimą idėja, nuolat siekia profesinio tobulėjimo, dalyvauja kvalifikacijos kėlimo renginiuose, skleidžia gerą darbo patirtį. Mokytojai yra kompetentingi, gebantys keistis, pagrįsti ir įsivertinti savo veiklą, ieškantys naujovių ir jas kūrybiškai panaudojantys praktiniame darbe, sėkmingai rengiantys ir(ar) įgyvendina mokyklos ir respublikos projektus. Mokyklos Mokytojai – profesionalios ir tolerantiškos, darbščios, atsakingos ir iniciatyvios, kūrybingos ir išradingos asmenybės, gebančios susiburti darniam bendram darbui, suvokiančios savo misiją – būti vaiko ir jo šeimos kvalifikuotais pagalbininkais, patarėjais, padedančiais jam augti, bręsti, skleisti, tobulėti, besistengiantys pažinti kiekvieno vaiko individualybę, pasirinkti ir taikyti tinkamas ugdymo strategijas, gebantys sukurti grupėje psichologiškai saugią atmosferą, matyti vaikų ugdymo perspektyvą, profesionaliai organizuoti ugdymo(si) procesą, palaikyti ir stiprinti vaiko galias, tinkamai (į)vertinti jo pasiekimus bei daromą pažangą. Mokytojai laikosi principo – gerbti kiekvieną vaiką kaip asmenybę, neatsižvelgiant į jo socialinę-kultūrinę aplinką, kokią institucinio ugdymo patirtį, gebėjimus bei vadovaujasi vertybinėmis ir žmogiškomis nuostatomis – meile gimtajam kraštui, gamtos pažinimui ir išsaugojimui, pagarba žmogui, tautinėms tradicijoms, papročiams.

1.8. Ikimokyklinio ugdymo programos ir strateginių dokumentų sąsajos, teorinė prieiga

Mokykla, rengdama programą, ikimokyklinio ugdymo tikslus sieja atsižvelgdama į tarptautinius, valstybės bei savivaldybės strateginius tikslus. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2011 m.) nusako valstybės ir kiekvienos ugdymo įstaigos švietimo politikos esmę, tikslus uždavinius, principus, ikimokyklinio ugdymo vietą, organizavimo nuostatas, poreikius, galimybes bendroje švietimo grandinėje. Remiantis šiuo įstatymu, siekiame ugdyti „vertybines orientacijas, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu žmogumi“, lavinti „šiūlaikinę socialinę kompetenciją ir dabartiniam gyvenimui svarbius komunikacinius gebėjimus“, „perteikti asmeniui tautinės ir etninės kultūros pagrindus“ ir „ugdyti gebėjimą sveikai gyventi“. Mokytojui keliamas siekis, kad mokymasis vyktų visą gyvenimą, įpareigoja Mokyklos vadovus ir pedagogus kelti savo kvalifikaciją, siekti aukštesnių kompetencijų, gilinti savo profesines žinias bei gebėjimus.

Švietimo aprūpinimo standartai – dokumentas, kuriuo vadovaujantis Mokykla gali kurti, turtinti ir atnaujinti materialiąją Mokyklos aplinką, tinkamą siekti šioje programoje numatytų tikslų.

Geros mokyklos koncepcijoje (2015) rašoma, kad įtraukiojo ugdymu laikomas kokybiškas kiekvieno vaiko ugdymas. Įtraukiojo ugdymo sąvoka šiandien turi kur kas platesnę reikšmę, kai neapsiribojama vien specialiuosius ugdymosi poreikius turinčiais vaikais. Įtraukimas pirmiausia reiškia aktyvų vaiko dalyvavimą kasdienėje veikloje, kai jam sudaromos visapusiškos galimybės ugdytis. Įtraukusis ugdymas nėra koks nors vienas atskiras veiklos fragmentas, bet apima visas grupės veiklos sritis: ugdymo tikslus, uždavinius, principus, ugdymo turinį, todėl praktikoje plėtojami visi

įtraukiojo ugdymo aspektai – įtraukioji socialinė aplinka, į vaiką orientuotas požiūris, tinkama fizinė aplinka, ugdymosi medžiaga, bendravimo galimybės visiems vaikams.

Ikimokyklinio ugdymo gairėse (2023) dominuoja patirtinis vaiko mokymasis. Ikimokyklinio amžiaus vaikas veikdamas bendrauja ir bendradarbiauja su pedagogu, kitais vaikais, švietimo pagalbos specialistais ir tėvais, taip įgyja patirties, t. y. sužino, atranda ką nors nauja, kuria, išmoksta susirasti būtinos informacijos. Būtent todėl ikimokyklinio ugdymo grupėje kuriama kontekstinė, įtraukianti edukacinė aplinka, skatinanti vaikus spontaniškai veikti, rasti jų sumanymams ir savitai plėtoti pedagogo pasiūlytą veiklą, padedančią konstruoti savo žinojimą.

Atnaujintose Ikimokyklinio ugdymo gairėse (2023) siekiama pateikti esminius susitarimus dėl vaikų nuo gimimo iki 6 m. ugdymo(si) programos, siekiant užtikrinti kokybišką ikimokyklinį ugdymą(si) ir ugdymo(si) tęstinumą. Gairėse pateikiamos programos kūrimo ir atnaujinimo kryptys, apimančios požiūrį į vaiką ir jo ugdymąsi vaikystėje; ikimokyklinio ugdymo(si) tikslą, vaikų pasiekimų sritis; visuminį, įtraukų, žaidimų ir patirtine veikla grindžiamą ugdymo(si) procesą; ugdymo(si) kontekstus, ugdymo(si) sritis; vaikų ugdymosi pažangos stebėseną.

Atsižvelgdami į Mokyklos nuostatus, siekiame plėtoti dvasines, intelektines ir fizines asmens galias, bendrąsias ir esmines dalykines kompetencijas, būtinas tolesniam mokymuisi, profesinei karjerai ugdymą, reikiamą pagalbą, tenkinti jų pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, užtikrinti sveiką ir saugią mokymo(si) aplinką.

Rengdami programą, vadovaujamės pažangiomis filosofinių teorijų prieigų idėjomis. Programos turinio pagrindą sudaro humanistinė filosofija, pabrėžianti saviraiškos ir savirealizacijos, vaiko sveikatos puoselėjimo galimybių svarbą ugdymo(si) procese. Rėmėmės humanistine filosofija dėl to, kad ji pripažįsta žmogaus individualumą ir unikalumą, gerbia žmogaus orumą, ugdytinio poreikius, skatina asmenybės sklaidą. Šiai filosofinei teorijai būdingas integruotas ugdymo turinys, savarankiškumą skatinantys ugdymo ir ugdymosi metodai, visų ugdymo(si) proceso dalyvių teisė vertinti ir tobulinti ugdymo turinį ir procesą. Skatinama socialinė integracija, ryšiai su socialiniais partneriais. Mūsų Mokyklos bendruomenei svarbūs vaiko poreikių tenkinimo, unikalumo, kiekvieno vaiko sėkmės garantijų, savigarbos puoselėjimo ir saugojimo šalininkų, psichologų, humanistų K. Rodžerso, A. H. Maslow idėjos. Šie autoriai pažymi, kad šeima ir ugdymo įstaiga labiausiai turėtų rūpintis humaniškumo ugdymu.

Pragmatizmo idėjos artimos dėl ugdymo turinio, nukreiptos į problemų sprendimą ir ugdytinių poreikių tenkinimą, o progresyvizmo idėjos aktualios už iniciatyvumo, kūrybingumo skatinimą, grindžiamą protinio, socialinio, darbinio, estetinio ir fizinio ugdymo vienvėde. Programoje atsižvelgiame ir į konstruktyvistinėmis idėjomis grįstą vaiko ugdymo(si) sampratą, kurioje vaikas – aktyvus savo žinojimo, identiteto, kultūros kūrėjas. Vaiko kultūrą suvokiame ir pripažįstame kaip unikalią vertybę, ja remiamės planuodami ugdymo turinį, organizuodami veiklas, kurdami Mokyklos emocinę, ugdomąją ir daiktinę aplinką.

Konstruktyvistinė teorinė prieiga (J. Piaget, J. Dewey) – remdamiesi XX a. filosofu ir psichologu Ž. Pjažė vaiko mąstymo raidos stadijomis, vadovautasi nuostatomis, kad kiekvienas vaiko raidos etapas yra unikalus, jo negalima pažeisti. Vaikų žaidimą pripažįstame pagrindine ikimokyklinuko ugdymo ir ugdymosi forma, nes jis skatina vaiko psichofizinę raidą, ugdo kūrybiškumą, turtina ir plėtoja vaiko socialinę patirtį, norą bendrauti, tokiu būdu rengia vaiką kūrybingam darbui ir gyvenimui.

Įgyvendinant šios Programos tikslus ir uždavinius, numatytas veiklos kryptis, Mokykla dirba komandiniu būdu, telkia vaikų, tėvų, specialistų ir vadovų pastangas, siekdama užtikrinti į vaiką orientuoto ugdymo kokybę, plėtoja projektinę, tiriamąją veiklą, sudaro sąlygas ugdytinių aktyvumui, saviraiškos plėtočiai, kūrybiškumui, tobulina pažangos ir pasiekimų vertinimo sritį, bendradarbiauja su tėvais, reguliariai teikia jiems informaciją apie ikimokyklinukų gebėjimus ir daromą pažangą.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo principai – pagrindinės nuostatos, padedančios užtikrinti kokybišką ir visapusišką vaikų ugdymą ankstyvojoje vaikystėje. Šie principai remiasi vaiko raidos ypatumais,

pedagogikos teorijomis ir praktiniais ugdymo aspektais. Pagrindiniai šios Programos principai, atitinkantys Gairėse nurodytus principus ir jų sampratą, yra šie:

Žaismės principas – žaislingumas svarbus kaip esminis vaikų ugdymosi bruožas ir yra neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo ir kūrybos dalis, o žaidimas laikomas pagrindine vaiko savarankiška veikla;

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas – ugdymo(si) procesas ir vaiko priežiūra yra neatsiejami, o kiekviena suplanuota ar spontaniška sąveika bei kasdienė rutina turi ugdomąją vertę, praturtinančią vaiko patirtį;

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas – ugdymo(si) procese atsižvelgiama į vaikų raidos ypatumus, užtikrinant, jog ugdymas(sis) atitiktų jų fizinius, emocinius, socialinius, pažintinius, komunikacinius ir meninius poreikius, o ugdymo(si) veiklos pritaikytos pagal kiekvieno vaiko individualią raidą, skatinančios visapusišką jo vystymąsi;

Sociokultūrinio kryptingumo principas – skatiname vaikų pažintį su savo kultūriniu paveldu, tradicijomis, kalba bei vertybėmis, taip pat ugdome pagarbą ir supratimą kitų kultūrų atžvilgiu. Tai padeda vaikams formuoti tapatumą, suvokti savo vietą pasaulyje ir ugdyti socialinius bei kultūrinius įgūdžius, reikalingus harmoningam gyvenimui visuomenėje;

Integralumo principas – vaikai skatinami suvokti ryšius tarp skirtingų žinių sričių, ugdomas jų gebėjimas taikyti įgytas žinias įvairiuose kontekstuose. Kuriamo nuoseklų ir vientisą ugdymo procesą, kuris atitinka vaiko poreikius ir interesus, skatina jų smalsumą bei motyvaciją mokytis;

Įtraukties principas – ugdymo aplinka ir metodai pritaikyti taip, jog atitiktų įvairių vaikų poreikius, užtikrinant jų visapusišką dalyvavimą ir mokymąsi kartu su bendraamžiais. Skatiname toleranciją, pagarbą įvairovei ir socialinę integraciją, padedant vaikams ugdyti empatiją bei supratimą vienas kitam;

Kontekstualumo principas – ugdymo turinys ir metodai yra susieti su vaikų realiais išgyvenimais, interesais ir aplinka, kurioje jie gyvena. Taip ugdymas tampa natūralia vaiko gyvenimo dalimi, o ne atskira, nuo realybės nutolusia veikla;

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas – kuriame ugdymo aplinką ir veiklas, atsižvelgiant į vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas bei nuomonę, kartu priimant sprendimus. Taip vaikai jaučiasi vertinami, įsitraukia į ugdymo procesą ir ugdo pasitikėjimą savimi bei kitais. Mokytojas, veikdamas kaip partneris, padeda vaikams tyrinėti, atrasti ir kurti, skatindamas jų savarankiškumą ir kūrybiškumą. Toks bendradarbiavimas stiprina vaiko motyvaciją mokytis ir padeda formuoti teigiamą požiūrį į mokymąsi visą gyvenimą;

Lėtojo ugdymo(si) principas – vaikams suteikiama pakankamai laiko kasdienėms veikloms, tyrinėjimui ir kūrybai. Tai leidžia vaikams pilnai išgyventi kiekvieną akimirką, patirti nuostabą ir atradimo džiaugsmą. Skiriant daugiau laiko šioms veikloms, skatinamas gilus vaikų įsitraukimas, kūrybiškumas ir mokymosi motyvacija;

Reflektyvaus ugdymo(si) principas – mokytojas kartu su vaiku analizuoja jo veiklos patirtis, aptaria emocijas, veiklas ir jų rezultatus, skatindamas vaiką reflektuoti apie savo veiksmus ir mokymosi procesą. Šis principas padeda vaikams geriau suprasti savo emocijas, stiprina savimonę ir skatina sąmoningą mokymąsi;

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas – glaudus bendradarbiavimas tarp Mokyklos ir šeimos, siekiant užtikrinti nuoseklų ir harmoningą vaiko ugdymą(si). Šis principas skatina tėvų ir Mokyklos mokytojų, specialistų pasitikėjimą vieni kitais bei bendrą veiklą vaiko gerovės labui. Šeima prisideda prie ugdymo programos rengimo (poreikio tyrimas), o Mokykla atsižvelgia į tėvų nuomonę ir lūkesčius, taip kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę.

III. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, kurie įgalintų vaikus

ugdysis pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio bei socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo ir mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

1. Skatinti vaikų savarankiškumą ir iniciatyvumą, suteikiant galimybes priimti sprendimus, bandyti naujus dalykus bei mokytis iš klaidų, taip stiprinant jų pasitikėjimą savo gebėjimais ir savimi;
2. Formuoti sveikos gyvensenos įpročius bei empatiją, skatinant vaikus rūpintis savo ir kitų gerove, suprasti pagalbos bei bendradarbiavimo svarbą kasdienėse situacijose;
3. Sudaryti sąlygas vaikams pažinti ir vertinti įvairias kultūras, ugdant pagarbą skirtingoms nuomonėms, tradicijoms ir socialinei įvairovei, skatinti toleranciją bei gebėjimą prisitaikyti prie įvairių socialinių situacijų;
4. Lavinti vaikų kalbinius ir neverbalinius bendravimo įgūdžius, skatinant aiškiai reikšti savo mintis, aktyviai klausytis, suprasti kitų požiūrius bei efektyviai spręsti bendravimo metu kylančias problemas;
5. Ugdyti gebėjimą kūrybiškai spręsti problemas ir prisitaikyti prie besikeičiančių situacijų, skatinant kritinį mąstymą, hipotezių kėlimą ir alternatyvių sprendimo būdų ieškojimą;
6. Skatinti vaikų smalsumą, vaizduotę ir inovatyvumą, suteikiant galimybes eksperimentuoti su įvairiomis medžiagomis, išraiškos formomis ir veiklomis, ugdant gebėjimą kurti naujas idėjas ir jas įgyvendinti;
7. Ugdyti savirefleksijos ir mokymosi motyvacijos įgūdžius, skatinant vaikus įsisąmoninti savo mokymosi procesą, nustatyti tikslus, vertinti pasiekimus bei veiksmingai naudoti turimus išteklius mokantis.

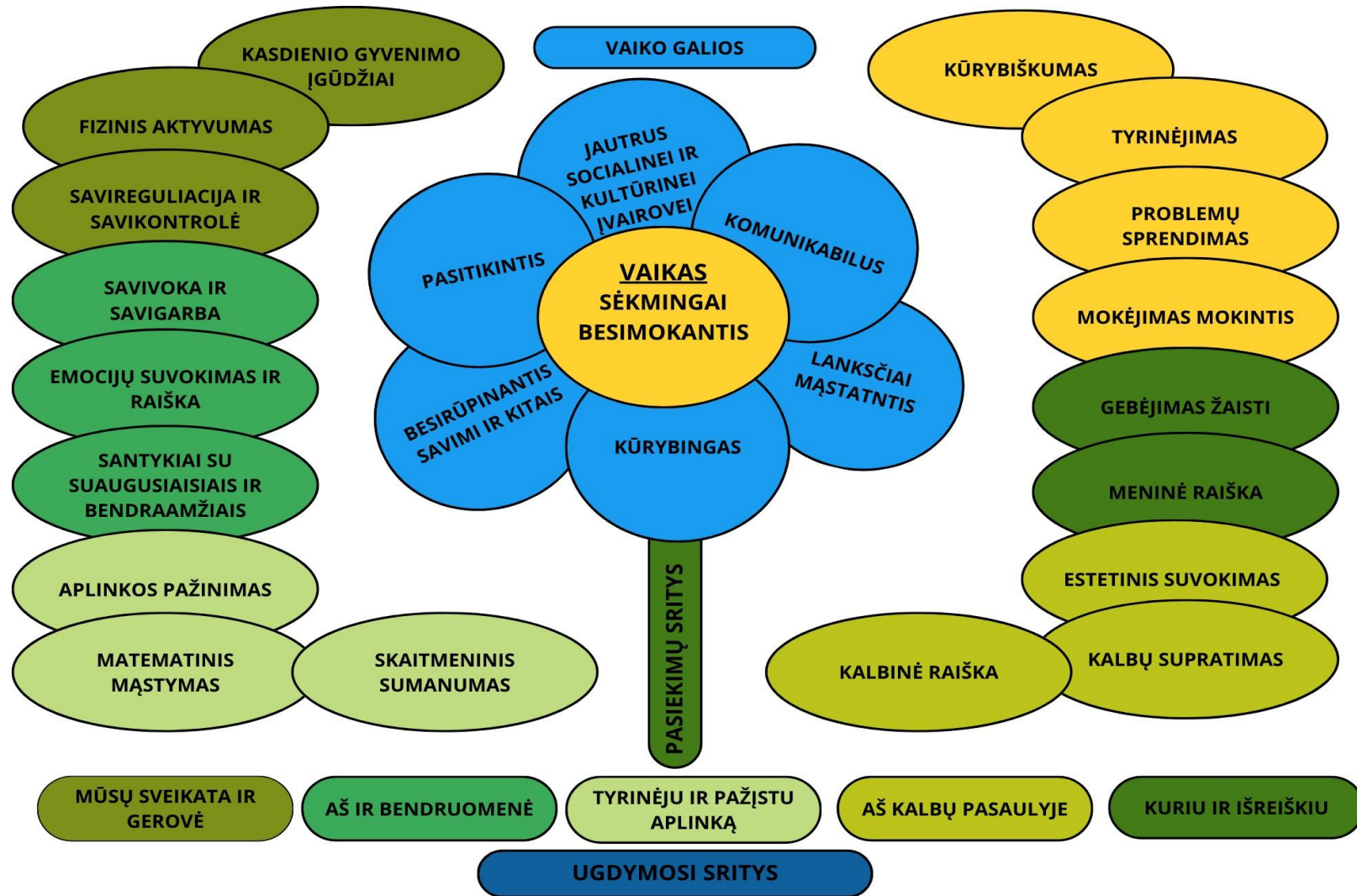
IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Mokykloje ikimokyklinio ugdymo(si) turinys pateikiamas pagal tai, ko norime pasiekti per tam tikrą amžiaus laikotarpį. Pasiekimai į grupes jungiami skirstant juos pagal vaiko galias (žr. pav.).

Pasiekimai skirstomi į šešis žingsnius, rodančius nuoseklų jų augimą. Ugdymo(si) turinyje išskiriami du amžiaus laikotarpiai: 2-3 m. ir 4-6 m. Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą grupėje visų dienos veiklų metu – nuo atėjimo į grupę, žaidimų, mokymo(si) ir poilsio maitinimosi, individualių ir grupinių ar mokytojo organizuotų užsiėmimų, bendravimo ir bendradarbiavimo jų metu.

Ugdymo(si) kontekstai skirstomi į vidaus ir lauko aplinkas, erdves už Mokyklos ribų ir vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinančius kontekstus, kurių bendrakūrėjai yra vaikai (detaliau apie juos Gairėse:

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/76bb8f404b5911ee8185e4f3ad07094a/asr>, IV skyrius, 24 punktas ir detalizuojami kiekvienos vaiko galios ugdymo(si) eigos aprašyme:

1 pav. Visuminis ugdymas

UGDYMO TURINYS:

Vaiko galia (-ios)	BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Mūsų sveikata ir gerovė“	
<u>Kasdienio gyvenimo įgūdžiai</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio darželyje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u> Vaikai ruošia gimtadienio stalą iš paruoštų stalo serviravimo reikmenų, gamina vaisių vėrinukus. Yra „virtuvėlės“ su „maistu“, „vaisiais“ ir „daržovėmis“, sveiko maisto žaidimai. Vaikai turi savo gertuves, dantų šepetėlius ir pastas,	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais; * Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą; * Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	* Su sveikatai palankiu maistu susipažįsta valgydami drauge su mokytoju ir kitais vaikais, girdėdami suaugusiųjų aiškinimus, žiūrėdami knygeles, korteles, piešinius; * Matydami estetiškai patiektą, skleidžiantį šviežią kvapą maistą, jį skanaudami ir nuolat girdėdami vaisių, daržovių bei kitų maisto produktų pavadinimus, vaikai kaupia atitinkamą žodyną. Įvairių žaislų pripildytoje aplinkoje, grupėje įrengtoje „virtuvėje“ žaidžia režisūrinius maisto gaminimo žaidimus; * Susipažįsta su higienos reikmenimis, ugdomi kūno priežiūros įgūdžius; * Mokosi laikytis tvarkos, rūšiuoti, tvarkyti žaislus.
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai; * Taisyklingai plaunasi rankas. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda į vietą, saugo, sutvarko; * Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus	* Aiškinasi apie sveiko maisto naudą, žino, ką valgyti yra naudingiau sveikatai; * Tyrinėja sveiko maisto piramidę; dėlioja savo dienos meniu; dėlioja mąstymo žemėlapius (sveika-nesveika), vieni kitiems argumentuotai paaiškina, kuris maistas palankus sveikatai, o kuris – ne. Žaisdami imituoja maisto gaminimo procesus; * Mokosi elgesio taisyklių prie stalo; * Mokosi padengti stalą, siekdami estetinio išpūdžio. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu vaikai maitina

burnos skalavimo puodelius. Grupėse yra žaidimų su kelių eismo taisyklėmis, šviesoforais, kortelių su pavojingais, nesaugiais žmonėms daiktais, įvairių profesijų atstovais.	elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinais prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisyklės, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį; * Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.	lėles, serviuoja ir puošia stalą; * Klausosi skaitomų tekstų ir pasakojimų apie tai, kodėl svarbu branginti ir tausoti maistą, jo nešvaistyti, tyrinėja, kiek daug darbo reikia, kad maisto produktai atsirastų ant mūsų stalo; * Mokytojo padedami, mokosi atpažinti ženklus, kurie rodo, kad jų aktyviai judančiam kūnui reikia poilsio, kad jų nejudrioje būsenoje esančiam kūnui reikia judėjimo (sunku ramiai išsėdėti, sutelkti dėmesį į veiklą); * Patys išbandydami sužino, kad aktyvi veikla padeda išlieti tiek patirtas malonias emocijas, tiek ir nerimą, įtampą. Atlikdami atsipalaidavimo, kvėpavimo pratimus, pajaučia, kaip jie nuramina tiek kūną, tiek ir emocijas ar sunkias mintis.
<u>Fizinis aktyvumas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u>	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Pastovi ant vienos kojos (3-4 s). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25-30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1-2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas; * Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės didelės sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	* Vaikščioti ir išlaikyti pusiausvyrą mokosi eidami sumažinto ploto paviršiumi, įveikdami kliūtis, lipdami į kalniuką. Judėdami laisvoje erdvėje, žaisdami judriuosius žaidimus, vaikai nuo greito ėjimo pereina prie bėgimo; * Suaugusiesiems žaidinant, instinktyvūs ir spontaniški vaikų judesiai darosi vis tikslingesni ir pasikartojantys. Vaikai „atranda“ savo ir kitų kūno dalis jas liksdami ir pajausdami prisilietimą; * Palankioje erdvėje judėdamas vaikas pradeda jausti laiką – suvokia laiko trukmę, supranta judėjimo tempą, juda greitai arba lėtai, jaučia ritmą, instinktyviai šokinėja pagal tolygų ritmą; * Žaidžia imitacinius kūrybinius judriuosius žaidimus; mėgdžioja gyvūnus; atlieka vaikų jogą; * Sėkmingai mokosi spalvų, kūno dalių ir pan. pavadinimų judriai judėdamas ir atlikdamas fizines veiklas;

Lauko aikštelėje vaikams įrengtas stadionas ir krepšinio aikštelė, lauko treniruokliai, buomas, čiuožynės. Įstaigos viduje yra sporto salė, kurioje yra sukimosi lankai, kamuoliai, jogos kilimėliai, šokdynės, mankštos kamuoliai ir kt.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Išvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo; * Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas; * Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.	* Judriai imituoja mokytojo įvardijamas transporto priemones ir pan. * Siekiama padėti vaikams tyrinėti savo kūno judesių galimybes, plėtoti motorinių judesių ir kinestezinį intelektą, gerinti kūrybinį ir kritinį mąstymą, pasitikėjimą, ištvermę ir toleranciją; * Žaidžia su įvairaus dydžio ir sunkumo kamuoliais: ridenant, mėtant įvairiu atstumu, visa jėga ar panaudojant reikiamą jėgą tikslui pasiekti, gaudant; * Naudodami judėjimą kaip įprastą veikseną, džiaugsmingai mokosi ir ugdo(si) kognityvinius, pažintinius, tyrinėjimo ir kt. įgūdžius.
Vaiko galia (-ios)	BESIRŪPINANTIS SAVIMI IR KITAIS. PASITIKINTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Mūsų sveikata ir gerovė“ „Aš ir bendruomenė“	
<u>Savireguliacija ir savikontrolė</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	<u>Vaiko amžius 1.5–3 metai:</u> * Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį; * Pradeda laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	* Padedami suaugusiojo, sekdami jo pavyzdžiu, bendraudami su kitais vaikais, įvaldo paprastus emocijų reguliavimo būdus: parodyti, atskleisti, išreikšti emocijas, kreiptis pagalbos, pasiguosti, leisti apkabinamam, nuraminamam, nukreipti dėmesį nuo stiprias emocijas sukėlusio įvykio ar objekto, pasitraukti iš įtampą keliančios situacijos; * Bendraudami su kitais pritaiko tuos būdus, kuriuos patyrė, suprato ir perėmė iš suaugusiojo: nusišypsoti, pakalbinti, taikiai žaisti greta, mokosi dalintis, palaukti savo eilės (naudojant smėlio laikrodį, pasiimant kitą žaislą

<u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u> Grupėje vaikai randa garsinių, šviečiančių priemonių, teptukų ir dažų, spalvotų kamuoliukų veiklai, pagalvėles, kilimėlius, spalvotas korteles, lipdukus nusiramimui, susidomėjimui, bendravimui su bendraamžiais.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Pats taiko įvairius nusiramimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems; * Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeikių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį; * Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	ir kt.), atsižvelgti į kito prašymus. * Patys pradeda valdyti savo emocijų raišką, jų intensyvumą, išbando skirtingus per įvairias veiklas sužinotus būdus (suskaičiuoti iki trijų, penkių, pasitraukti į ramybės kampelį, pasiklausyti ramios muzikos, piešti, stampuoti, pasikalbėti ir kt.), padedančius nusiraminti, valdyti impulsus, taikiai išlieti emocijas, sutelkti pastangas tinkamam poelgiui; * Sau kelia paprastus asmeninius ar veiklos tikslus ir jų siekia, susidūrę su kliūtimis, keičia veikimo ar elgesio būdus, atkakliai stengiasi jas įveikti, kreipiasi pagalbos ir ją priima. * Vaikai mokosi stabtelėti ir apmąstyti savo veiklą ar elgesį, kad pasirinktų tinkamiausius būdus.
<u>Savivoka ir savigarba</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų; * Pasako savo vardą, apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“; * Patogiai jaučiasi grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis; * Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais.	* Suaugusiojo glaudžiami, žaidinami, kutenami, kykuojami, rengiami bei kalbinami pradeda pajauti savo kūno ribą; * Išorinį kūno vaizdą ir kūno dalis tyrinėja per judrias veiklas, pajausdami, patirdami, ką kuri kūno dalis daro, kaip juda, stebėdami save veidrodyje, savo atvaizdą matydami vandens paviršiuje, ant blizgių daiktų paviršių, žaisdami šešėlių žaidimus; * Savo augimą pajaučia per didėjančią savarankiškumą kasdienėse veiklose, matuodamiesi išaugtus drabužėlius ar batus, naudodami ūgio matuoklius, žiūrėdami anksčiau darytas savo nuotraukas; * Savo aplinkoje girdi gimtąją kalbą, įsitraukia į mokytojo organizuojamas veiklas dalyvaudami tautinėse ir valstybinėse šventėse.

tautybę, tėvynę. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u> Grupėje vaikai save apžiūrinėja ir stebi veidrodyje (prašant, kad parodytų kūno dalis), parodo save nuotraukose. Paruoštos priemonės- trafaretai lėlės su rūbėlių kortelėmis, vaikams pasiūlomas žaidimas: „Aprenk berniuką“, „Aprenk mergaitę“. Vyresniems vaikams paruoštas žmogaus kūno muliažas. Paruoštos kortelės, plakatas, skaidrės su šalies vaizdais, simboliais.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Išbando naujus būdus tyrinėti savo kūno augimą. Dalinasi stebiniais apie vidinių kūno sistemų veiklos išorinius ženklus (iškvėpiamas oras, širdies plakimas ir kt.); * Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis; * Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose; * Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą; * Tyrinėja savo šalies ir kitų šalių simbolius, kalbą, žemėlapius; * Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	*Tyrinėja judėjimo ir atramos, virškinimo, kvėpavimo, kraujotakos sistemas, vartydami enciklopedijas vaikams, žiūrėdami informacinius filmukus, taikydami vaikams skirtas papildytosios realybės technologijas, atlikdami eksperimentus, kurdami modelius, kurie nematoma padaro matomą; * Mokytojo padedami, vaikai tyrinėja ir mokosi pajauti savo asmeninės erdvės ribas, suprasti savo privatumą ir reaguoti į asmeninės erdvės ribų pažeidimą. Vaikai aiškina, ką suprato, kuo ypatingas kūnas, ką jis gali, ko negali; * Savo galių pajauta plėtojasi jiems mokantis naujų dalykų, drąsiai imantis naujų sumanymų ir lyderystės (vadovauti žaidimui, padėti mažiau gebančiam, dalintis patirtimi); * Žaisdami, kurdami savo augimo laiko juostas, įsitraukdami į mokytojo tikslingai pasiūlytas mokymosi būdus, stiprina pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais; * Darydami klaidas ir jas taisydami vaikai plėtoja atkaklumą, gebėjimą įveikti iššūkius.
<u>Emocijų suvokimas ir raiška</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamai, kitiems	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus; * Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	*Kasdienėse grupės veiklose, sąveikose su mokytoju ir kitais vaikais kilusias savo emocijas (džiaugsmą, liūdesį, pyktį, nuostabą, baimę) vaikai iki 3 m. išreiškia veido mimika, gestais, balsu, žodžiais, kūno poza, kai suaugusieji susitapatina su jų patiriamomis emocijomis, jautriai į jas reaguoja, atliepia vaiko emocinius poreikius; * 2–3 m. vaikai mokosi emocijas atpažinti ir įvardinti, nuotaikoms žymėti naudoja emocijų veidukus, spalvas, nuotraukas, „emocijų termometrus“, kai suaugusieji vaiko patiriamas ir išreiškiamas emocijas pavadina, pakomentuoja, taiko personalizuotus vaikų nusiramino

priimtinais būdais, žodžiais irelgesiu atliepia kito jausmus. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u> Grupėje žaidimo metu vaikai randa pripūstus balionus be emocijų ir su nupieštomis emocijomis, emocijų lipdukus, knygutes, korteles, emocijų veidukus emocijoms apibūdinti, atpažinti. Emocijų reiškimui atlikti eksperimentus „Putų šou“, „Baliono pūtimas su soda ir actu“ ir kt.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis; * Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti; * Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	būdus (išbūti, išjausti emocijas, patiriant mokytojo paramą, pabūti nusiramino erdvėje kartu su suaugusiuoju, įsitraukti į pozityvias emocijas žadinančias veiklas). * Žaisdami vaidmenų ir naratyvinius žaidimus, tyrinėdami ir žymėdami, kaip jaučiasi, klausydamiesi skaitomų istorijų, žiūrėdami filmukus, patiria, išreiškia, aiškinasi, diskutuoja ir vis geriau atpažįsta bei įvardija įvairias savo ir kitų emocijas, jas sukėlusias situacijas bei priežastis; * Patys inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisyklės, padeda, paremia vienas kitą, tariasi. Vaikai išbando pačių bendraujant atrastus, iš skaitomų knygelių ar suaugusiųjų sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas.
Vaiko galia (-ios)	JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Aš ir bendruomenė“	
<u>Santykiai su suaugusiais ir bendraamžiais</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais.	<u>Vaiko amžius 1.5–3 metai:</u> * Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos;	* Mokosi būti ir veikti šalia kitų ir kartu su kitais įsitraukdami į bendrus žaidimus ir veiklas grupelėje. Bendrose veiklose vaikai ugdomi jautrumą kito poreikiams: mokosi suprasti, ką jaučia, ko nori kitas, bando atliepti kito jausmus ar norus;

<u>Esminiai gebėjimai:</u> Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	* Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas; * Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojama bendrai.	* Pajaučia juos supančių žmonių išvaizdos, aprangos, amžiaus panašumus ir skirtumus, jeigu jie yra labai akivaizdūs, vaikams atkreipus į juos dėmesį, mokytojo yra įvardijami, pakomentuojami; * Natūraliai per užmegztus emocinius ryšius jaučia savo šeimą kaip bendruomenę. Vaikų grupę kaip bendruomenę pajaučia, kai užsimezga emocinis ryšys su mokytoju ir grupės vaikais. Vaikų supratimas apie šeimą ir vaikų grupę plečiasi kartu su mokytoju ir tėvais kuriant šeimos ir grupės medį, dalyvaujant šeimos dienos grupėje, žaidžiant savo šeimos ir kitų šeimų pasiūlytus žaidimus, žiūrinėjant šeimos narių ir grupės vaikų nuotraukas.
<u>Ugdymo(si) kontekstai ir pedagoginės strategijos:</u> Vaikai susiskirstę į grupes stato lego namelį vienas kitam padėdami ir pasitardami. Pagal norimą temą vaikai grupelėse sukuria projektus (nupiešia, iškarpo iš žurnalų ir laikraščių) ir pristato draugams.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku; * Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradedą tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus; * Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai; * Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiem priimtino elgesio. Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	* Patys inicijuoja bendrus žaidimus ar veiklas, siūlo ir derina veiklos idėjas, veiksmus, siužetą, susikuria veiklos ir elgesio taisyklės, padeda, paremia vienas kitą, tariasi; * Vaikai išbando pačių atrastus, iš skaitomų knygelių ar suaugusiųjų sužinotus įvairius emocinių ryšių, abipusės simpatijos, draugystės užmezgimo ir palaikymo būdus, aiškinasi, koks draugas yra geras ir koks yra blogas; * Komunikuodami su grupės mokytoju, sekdamį jo elgesio modeliu, mokosi suprasti, gerbti, toleruoti ir priimti kita kalba kalbantį, kitaip besielgiantį, mažiau gebantį vaiką; * Paremiami grupės mokytojo, vaikai mokosi įžvelgti kilusio nesutarimo esmę, išgirsti kiekvieno nesutarimo dalyvio nuomonę ir ieškoti išeičių, kurios būtų priimtinos kiekvienam; * Padedant mokytojui, vaikai mokosi atpažinti patyčias ir būdus, kaip jų išvengti; * Įsitraukia į mokytojo inicijuotus užsiėmimus, grupei bendrų sprendimų priėmimą, bendras diskusijas, drauge siūlo idėjas, kaip pertvarkyti grupės ar lauko aplinką, jausdamiesi aktyviais grupės dalyviais, pajausdami

		demokratiškų santykių vertingumą; * Grupelėje atlikdami bendrą tikslą turinčią veiklą, lyderiauja paeiliui, apsvarsto kiekvieno pasiūlytas idėjas, ieško kompromisų.
Vaiko galia (-ios)	JAUTRUS SOCIALINEI IR KULTŪRINEI ĮVAIROVEI. LANKSČIAI MĄSTANTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Aš ir bendruomenė“ „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“	
<u>Aplinkos pažinimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Mokykloje įkurta STEAM klasė su tyrinėjimo priemonėmis: magnetais, smėlio laikrodžiais, žmogaus muliažu, gamtinėmis ir laboratorijos priemonėmis,	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienes, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai); * Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija); * Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	* Daiktų pasaulį pažįsta ir atpažįsta visais jutomis, padedančiais suvokti daiktų spalvą, formą, garsą, kvapą, skonį, tekstūrą. Pirmaisiais gyvenimo metais vaikai grupėje esančius įvairius daiktus tyrinėja juos griebdami, liesdami, mesdami, kišdami į burną, kramtydami, domisi judančiais, garsus skleidžiančiais, ryškių spalvų daiktais. 2–3 metų vaikai daiktus rūšiuoja pagal formą, spalvą, dydį, naudodami rūšiavimo žaislus ir sensorines priemones; * Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos-kietos, skaidrios-neskaidrios, lengvos-sunkios).
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas	* Pasirinktus daiktus laisvai rūšiuoja, skirsto į kategorijas: pagal dydį, formą, spalvą, tekstūrą, pradeda rūšiuoti pagal du požymius. Bando suprasti, kaip daiktai veikia, kaip tarpusavyje susiję. Daiktus pažįsta juos stebėdami,

konstravimo sienele ir kt., yrabiblioteka, muzikos salė; grupėse yra skirtingų spalvų, dydžių, formų konstruktorių, knygelių, vandens vonelių, dažų; lauko erdvėse – smėlio, gamtinės medžiagos, šiltnamio, lysvės, vabalų namelis.	dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukurtų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyvena, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti; * Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais; * Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje.	sugretindami, palygindami, grupuodami, rikiuodami nuo mažiausio iki didžiausio, komponuodami, konstruodami. Veikdami su daiktais, vaikai mokosi sutelkti dėmesį, mąstyti, prisiminti, tausoti daiktus, ugdomi kantrybę, savikontrolę. Nuolatinė veikla su daiktais lavina vaikų gebėjimą koncentruoti žvilgsnį, rankų ir akių koordinaciją; *Tyrinėja, kuo tos pačios rūšies daiktai skiriasi vieni nuo kitų ir nuo kitos rūšies daiktų. Apžiūrinėdami iš visų pusių, viršaus, apačios, liksdami, uosdami, vaikai atpažįsta daiktus pagal požymius: spalvą, tekstūrą, formą, kvapą, ieško daikto pagal žodinį apibūdinimą. Mokytoju padedant, gretina realius daiktus ir jų atvaizdus iš skirtingos perspektyvos, pradeda suprasti jų vaizdavimą plokštumoje. Daiktų dydį vaikai tyrinėja, bandydami apimti delnais, apglėbti, gretindami su savo ūgiu; * Tyrinėdami ir mokytojo padedami, vaikai susipažįsta su medžiagomis, išsiaiškina, kad jos būna kietos (mediena, popierius, stiklas, plastikas), skystos ir dujinės, tyrinėja jų savybes. Eksperimentuodami su vandeniu, vaikai išsiaiškina, ar kietos medžiagos tirpsta vandenyje, ar galima gauti mišinius. Naudodami „oro gaudyklės“, pūsdami per šiaudelį į vandenį, jie aptinka oro buvimo ženklus. Vaikai girdi mokytojo vartojamas tiksliai sąvokas ir pamažu plečia sąvokų žodyną.
Vaiko galia (-ios)	LANKSČIAI MĄSTANTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Tyrinėju ir pažįstu aplinką“	
<u>Matematinis mąstymas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai,	* Stebi ir yra įtraukiami į situacijas, kuriose minimi skaičiai, yra skaičiuojama. Padedami mokytojo, vaikai

<u>Esminiai gebėjimai:</u> Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupėse yra įvairaus dydžio kibirėlių, svarstyklių ir sagų, loginių ir matematinių žaidimų, konstruktorių, geometrinių formų daiktų, laikrodžių.	brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram; * Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartinamas, kilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan.; * Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę; * Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį; * Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	atranda, kad „vienetą“ galima susieti su vienu daiktu, kad skaičiuojant naudojama ta pati žodžių seka, o paskutinis skaičių sekos skaičius reiškia suskaičiuotą objektų kiekį. Vaikai natūraliai įgunda įvertinti daiktų rinkinio kiekį iki 5-ių, neskaičiuodami daiktų; * Pradeda nuspėjamai reaguoti į įprastus įvykius, kurių baigtį galima iš anksto numatyti. Suvokimą, kad įvykis pastovus, vaikai ugdomi žaisdami su medžiagomis ar objektais, kurie susiję su priežastimi ir pasekmėmis. Vaikai dienotvarkėje klijuoja numatomų įvykių paveikslėlius, atrenka reikalingus ingredientus maistui ruošti; * Įsitraukia į žaismingą veiklą su daiktais, į kuriuos galima ką nors įpilti, įdėti.
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks; * Palygina 2-3 mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja; * Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti,	* Įsitraukia į skaičiavimo veiklas, kuriose skaičiuojama pridedant po vieną pasitelkus daiktus, piešinius, rankų pirštus. Naudodami fizines ir skaitmenines priemones, laiku gaudami mokytojo grįžtamąją ryšį, jo palaikomi, vaikai mokosi atpažinti ir paaiškinti kiekybinę informaciją perteikiančius vaizdus. Skaičiavimo užduotis vaikai atlieka jas suvaidindami, nupiešdami, parodydami gestais, manipuliuodami daiktais. Vaikai įsitraukia į mokytojo inicijuotus žaidimus, kuriuose skaičiuojama į priekį ir atgal, pradėdama skaičiuoti nuo bet kurio skaičiaus. Naudodamiesi objektais, piešiniais, kurdami istorijas, vaikai pradeda suprasti, ką reiškia skaičius sudėti ir atimti. Iš pradžių mokosi sujungti ir išskaidyti kiekį 5-ių objektų grupėje, vėliau 10-ies ir 12-os ribose; * Įsitraukia į suaugusiųjų inicijuotas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip galima palyginti daiktų ilgį arba tūrį; * Įsitraukia į probleminių situacijų, kuriose reikia įvertinti atstumą tarp savęs ir kitų, tarp dviejų artimos aplinkos objektų, nagrinėjimą, sugalvoti ir paaiškinti, kaip įvairiose situacijose galima palyginti dviejų trijų pažįstamų objektų

	kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	atitinkamą dydį.
<u>Skaitmeninis sumanumas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupėse yra skaitmeniniai robotukai „Bitės“, įrengti televizoriai, STEAM klasėje yra planšetės.	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas; * Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdinių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas; * Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių <u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis; * Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu; * Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradeda suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką; * Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles	* Žaisdami, tyrinėdami aplinką, domisi grupėje ir mokykloje esančiais įvairiais jų amžių atitinkančiais išmaniaisiais daiktais be ekranų (žaislais, robotukais, rašikliais ir kt.); žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles); * Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas (pavyzdžiui, paimti kamuolį ir paduoti draugui, linguoti ir ploti, dėlioti kaladėles). * Su žaidybinėmis programavimo aplinkomis vaikai susipažįsta programuodami paprasčiausias animacijas, žaidimus, dėliodami komandų blokų sekas ir jas vykdydami. Programuodami nesudėtingas animacijas programavimo aplinkose, vaikai nuosekliai atlieka veiksmus, atpažįsta kartojamus veiksmus. Vaikai išbando užrašytas veiksmų sekas ir, jei nepavyko pasiekti norimą rezultatą, pakoreguoja veiksmų seką ir bando iš naujo; * Veiksmų sekas (algoritmus) problemoms spręsti suvokia ir elementariai taiko stebėdami, žaisdami, nagrinėdami ir įvardydami įvairių procesų, kasdinių darbų ir veiklų atlikimą žingsniais, veiksmų eiliškumą, susitarimus-taisykles. Veiklos, siekiant savo ketinimų, skaidymo į dalis įgūdžius vaikai ugdo žaisdami, konstruodami, dalyvaudami projektinėse ir kt. veiklose, padalindami didelį darbą į dalis, paskirstydami komandos narių vaidmenis ir veiksmus; * Per įvairias praktines veiklas vaikai susipažįsta su

		nurodymo, komandos sąvoka.
Vaiko galia (-ios)	KOMUNIKABILUMAS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Aš kalbų pasaulyje“	
<u>Kalbų supratimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupėje atranda mikrofoną, diktofonus, planšetę, telefone, programėles balso įrašymui ir perklausai. Žaislus, priemones skirtas pasikalbėjimui atkartojimui (pav., garsą atkartojantys gyvūnėliai: katinas, papūga ir pan.).	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, greitai mokosi naujų žodžių; * Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę; * Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais; * Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	* Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmiais, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. Šio amžiaus vaikų žodyno gausėjimą ir kalbinę raidą skatina aktyvus suaugusiojo bendravimas su vaiku, inicijuojant pokalbius, kalbos plėtojant vaiko pasakymus, juos pakartojant. Vaikus kalbėti skatina jų įsitraukimas į pokalbius įvairiose situacijose ir aplinkose; * Bendraudami su kitais, koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi. Vaikai į pokalbius su kitais mokosi įsitraukti, kalbinami suaugusiojo, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti ir įvardyti savo emocijas, poreikius.
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų, supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių; * Atpažįsta, kokie integruoti raškos būdai ir priemonės	* Aktyviai įsitraukdami į bendravimą su mokytoju ir kitais vaikais veikia, kalbos garsų žaidimus, eilėraščių, dainų, pasakojimų, pasakų gimtąja ir kitomis kalbomis klausymąsi, plėtoja kalbos supratimą, „atranda“ žodžių prasmes, ugdomi trumpalaikę ir ilgalaikę atmintį, kalbinę vaizduotę, skatinančią mintis išreikšti žodžiais;

	buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį; * Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; * Supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių, pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis; * Domisi įvairiais rašytiniais teksta, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą, supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	* Vaikai klausosi gyvai pasakojamų ir įrašytų įvairaus stiliaus ir turinio tekstų apie aplinką, įvykius, reiškinius, taip pat savo ir kitų vaikų kalbos įrašų; * Žaisdami, dalyvaudami problemų sprendime, įtraukiančiose vidaus ir lauko veiklose, kelių vaikų grupelių ir didesnių grupių veiklose, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus; * Vaikai kalbos supratimą plėtoja gaudami informaciją ir kitais pojūčiais: vaizdu, lytėjimu, uosle, ragaudami; * Žodinės kalbos supratimą ugdosi dalyvaudami grupinėse veiklose, kuriose aktyviai bendrauja; * Vaikų žaidimai, kuriuose plėtojami kasdienio gyvenimo arba netikėti fantazijos pasaulio siužetai, padeda vaikams ugdytis žodinės kalbos supratimą.
<u>Kalbinė raiška</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Naudodamas žodines ir nežodines raškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * 2-3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas; * Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausi įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas; * Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja,	* Mėgdžiojimu, skiemenų ar žodžių pakartojimais, veiksmis, mimika ir pantomimika dalyvauja paprastuose žodiniuose žaidimuose. Šio amžiaus vaikų žodyno gausėjimą ir kalbinę raišką skatina aktyvus suaugusiojo bendravimas su vaiku, inicijuojant pokalbius, plėtojant vaiko pasakymus, juos pakartojant. Vaikus kalbėti skatina jų įsitraukimas į pokalbius įvairiose situacijose ir aplinkose; * Bendraudami su kitais, koncentruojasi į save, kalba sau ir su savimi. Vaikai į pokalbius su kitais mokosi įsitraukti, kalbinami suaugusiojo, atsakydami į klausimus. Vaikų poreikį bendrauti, išreikšti norus ir mintis skatina dienos įvykių ir rutininių veiklų aptarimas. Kasdienėse veiklose mokytojo skatinami vaikai mokosi išreikšti ir įvardyti savo

aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Atranda grupėje įvairias pasakų knygas, žinomų pasakų veikėjų lėles (popierines, siūtas, megztas ir pan.), korteles su pasakų personažais, paruošta teatrą vaidinimui, žaidimui. Žaisdami kuria, seka ir vaidina pasakas tarpusavyje, bei klausosi skaitomų ir audio pasakų, atkuria pasaką tarpusavyje. Lauko teritorijoje įrengta „Lauko bibliotekėlė“ su knygomis.	brauko, keverzoja, paišo, palikdamas ženklus. <u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja, vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas, tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; * Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje, keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų; * Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	emocijas, poreikius. * Kalbinės raiškos būdus tyrinėja keisdami balso stiprumą, kalbėjimo tempą, intonaciją, eksperimentuodami garsais ir žodžiais, kurdami naujadarus, žaisdami kalba ir kurdami savo kalbas. * Vaikai vartoja paprastos konstrukcijos gramatiškai taisyklingus sakinius, taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų, atpažįsta garsus žodyje, skiria gimtosios kalbos žodžius nuo išgirstų kitos kalbos žodžių; * Vaikai kalba apie tai, ką jaučia, mato, girdi, nuolat plečia žodyną, susijusį su kasdieniu gyvenimu, artimiausia aplinka, gamta, technika, objektų savybėmis, būsenomis; * Yra aktyvūs komunikacijos proceso dalyviai: jie kalba sau, kitiems, klausinėja, užkalbina, prašo, pašaukia, nurodo kartais laikydamiesi elementarių kalbinio etiketo normų; * Įsitraukia į įvairias mokytojo siūlomas veiklas, susijusias su galimybe piešti ir rašyti, pavyzdžiui: „rašo“ žinutę ar laišką piešiniu, kopijuoja matomus simbolius, raides, žodžius, kuria savo ženklus ir simbolius, puošia ir apipavidalina užrašytas raides ar ženklus siedami juos su realiais objektais. * Mokydamiesi rašinėti, vaikai veikia kūrybiškai.
Vaiko galia (-ios)	KOMUNIKABILUS. KŪRYBINGAS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Aš kalbų pasaulyje“. „Kuriu ir išreiškiu“	
<u>Estetinis suvokimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. <u>Esminiai gebėjimai:</u>	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Emocingai reaguoją girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius;	* Stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoją į mokytojo santykį su aplinkos objektais (susižavėjimą, grožėjimąsi). Per ugdymo(si) aplinkos

Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Vaikai puošia gimtadienio atvirutes ar paveikslėlio, savo nuotraukos rėmelius, serviuoja pietų stalą iš paruoštų stalo serviravimo reikmenų, dekoruoja savo padarytomis, sukonstruotomis puokštėmis. Grupėje randa žurnalų, albumų su puošimo, stalo dengimo nuotraukomis, žiūrinėja, varto knygas su žymių dailininkų darbais.	* Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu-bjauru, šviesu-tamsu; tylu-garsu); * Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	stebėjimą ir tyrinėjimą (analizuojant, lyginant) ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.; * Stebi bendraamžių ir suaugusių raišką ir jos rezultatus – dailės darbelius; * Emocingai reaguoja į įvairaus stiliaus muziką.
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti; * Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška; * Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką, gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	* Jautrumas vizualiojo pasaulio ypatumams plėtojasi mokykloje estetiškai ir saikingai naudojant spalvą, apšvietimą, medžiagiškumą, vaikams turint galimybę aplinkos daiktus ir objektus ne tik stebėti, bet ir liesti, matyti iš skirtingų perspektyvų ir pan. Vaikai turtingus vizualinius vaizdinius kaupia vidaus ir lauko aplinkoje, kurioje yra įvairių meno kūrinių, objektų, gamtinės medžiagos. Jais galima žaisti, keisti vizualias savybes (apšvietimą, spalvą, formą, tonus) ir kitaip tyrinėti; * Vizualūs ir pirmųjų meninių sąvokų žodynas gausėja, kai mokytojai tyrinėjimo metu komentuoja vaizdus, įvardija spalvas, formas, faktūras, estetinius potyrius; * Tyrinėjimą skatina kontrastingos aplinkos (urbanistinės, industrinės, gamtinės ir pan.), lankymasis meno galerijose, parodose, muziejuose, kokybiškos animacijos, kino žiūrėjimas, patiriant įvairius vaizduojamojo meno stilius, žanrus, formas.
Vaiko galia (-ios)	KŪRYBINGAS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Kuriu ir išreiškiu“	
<u>Meninė raiška</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi menų kalbomis, jaučia	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Žaisdamas tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus	* Kiekvienas vaikas individualiai išgyvena parengiamojo muzikinio mąstymo etapus. Jis intuityviai

meninės raiškos džiaugsmą. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais; * Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“; * Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmiais, sava kalba; * Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas	domisi aplinka, garsais, bando suprasti aplinkos ir savo muzikinio čiaušėjimo sąsajas; * Mėgdžiodamas aplinkos garsus, sutelkia dėmesį į aplinką, pradeda suvokti struktūrą, atkartoja toninius ir ritminius darinius, pradeda suprasti dainavimo ir kvėpavimo svarbą, skandavimą derina su judėjimu; * Vaikai stebi ir tyrinėja aplinkos objektus ir reiškinius, patraukiančius jų dėmesį savo vizualinėmis savybėmis; stebi ir reaguoja į mokytojo santykį su aplinkos objektais. Per ugdymo(si) aplinkos stebėjimą ir tyrinėjimą ima suprasti aplinkos daiktų ir objektų formas, spalvas, dydžius, kontūrus, ant jų krintančią šviesą, šešėlius ir kt.
<u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupėse yra įvairių priemonių, atitinkančių vaikų amžių, skirtų vaizduojamosios kūrybos darbams atlikti. Vaikams suteikiamos sąlygos piešti ir kurti vidaus ir lauke erdvėse išbandant įvairiems medžiagas ir meninės raiškos būdus. Taikomi STEAM metodai atliekant kūrybinius darbelius. Muzikinėje veikloje naudojami įvairūs muzikos instrumentai	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Komentuoja savo ar kitų sukurtus grafinius ir erdvinius kūrinius, tai, ką sukūrė, papildo pasakojimu. Turi savo mėgstamas priemones, spalvas, kurioms teikia pirmenybę, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas dailės sąvokas; * Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis (grotažas, monotipija), skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis; * Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais (skaitmenimis, žodžiais, raidėmis, rodyklėmis); * Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas; * Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus.	* Perpratęs muzikos kalbą, susitelkia į savo dainavimą, skandavimą, jį derina su kvėpavimu ir judesiais. Vaikas išmoksta vertinti, įsiklausyti, atlikti muziką ir renkasi, kas jam patinka; * Sukurtoje muzikinėje aplinkoje vaikai mėgdžioda suaugusiuosius, taip pat suaugusieji mėgdžioda vaikus: jų judesius, vokalinę ir artikuliacinę raišką. Žaisdami muzikinius žaidimus, vaikai geriau susitelkia, įsitraukia į muziką, išlaiko ir plėtoja įgimtą domėjimąsi muzika; * Piešdami ir kurdami su įvairiomis priemonėmis ir piešimo įrankiais, plėtoja savo grafinę ir spalvinę raišką; * Vaikai pažįsta ir patiria teatro meno reiškinius mokykloje ir už jos ribų stebėdami ir dalyvaudami teatro pastatymuose ikimokyklinio amžiaus vaikams: šokio, lėlių, dramos, operos ir kt. Mokykloje skatinami dalintis ir reflektuoti savo patirtis. Drauge su suaugusiaisiais vaikai dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotose renginiuose

<u>Gebėjimas žaisti</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Pamėgdžioja suaugusįjį, siekia jo dėmesio ir palaikymo, džiaugiasi bendrais žaidimais, juos nuolat kartoja. Inicijuoja ir palaiko žaismingas socialines sąveikas, turi savo bendravimo „kalbą“; * Drąsiai juda erdvėje, tyrinėja supančią aplinką, eksperimentuoja su įvairiais žaislais ir daiktais; * Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais.	* Išmoksta pasirinkti arba ir patys susikurti erdves savo žaidimams; * Žaidimo patirties neturintis vaikas pradeda žaisti mokytojui su juo inicijuojant paprastą žaidimą, palaipsniui į jį įtraukiant daugiau žaidėjų ir pamažu perleidžiant žaidimo iniciatyvą patiems vaikams; * Erdvinė raiška lavėja jiems spontaniškai žaidžiant su erdvinei vizualinei raiškai skirtomis priemonėmis ir medžiagomis.
<u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupėse yra daug įvairiausių dėlionų, kaladėlių, vėrimui skirtų priemonių, konstravimui, komandiniams žaidimams priemonių, kurios skatina vaikų bendradarbiavimą, komunikavimą ir kūrybiškumą. Grupėse gausu STEAM žaidimų priemonių, kurios turi įvairiausių panaudojimo galimybių, tai lavina vaikų vaizduotę.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui; * Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių; * Geba laikytis žaidime prisiimto vaidmens, siekia tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas, turi mėgstamą vaidmenį; * Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu; * Mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulį; Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis; * Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus; * Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus; * Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose	* Įgudę žaisti režisūrinius žaidimus individualiai ir dviese, vaikai pamažu pereina prie siužetinių vaidmenų žaidimų; * Prisiimdami apibendrintus vaidmenis, vaikai kuria jiems pažįstamas kasdienės socialines situacijas, siekdami tiksliai atlikti pasirinkto vaidmens funkcijas; * Žaidimai tampa tęstiniais, vaikai prieš žaisdami aptaria žaidimo temą, planuoja siužetą, lanksčiai kaitalioja vaidmenis, patys kontroliuoja vienas kito veiksmus ir geba spręsti kylančius nesutarimus.

	sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
Vaiko galia (-ios)	KŪRYBINGAS. SĖKMINGAI BESIMOKANTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Kūriu ir išreiškiu“	
<u>Kūrybiškumas</u>	<u>Išimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Lauko kupole ar smėlio dėžėje randa daug įvairios gamtinės medžiagos, piešimo reikmenų, priemonių kūrybai (kibirai, laistytuvai, dubenėliai, kreidelės, vamzdeliai ir t.t.)	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo; * Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus; * Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais; * Juda natūraliai, džiaugsmingai, jų judesys yra spontaniškas, neturintis struktūros. Judesio kalba jie išreiškia savo mintis ir emocijas, pažįsta pasaulį per fizinę ir jutiminę patirtį.	*Taškuoja, brūkšniuoja, keverzoja teptukais, storais pieštukais, kreidelėmis; * Brauko teptuku popieriuje brėždamas linijas, stampuoja teptuku, pirštu, delnu; * Bando kirpti žirkklėmis, klijuoti, plėšo popierių skiautelėmis; * Stato, konstruoja, dēlioja dēliones, mozaikas; *Bando mėgdžioti būdingus personažams judesius, žaisdami mėgdžioja gyvūnus, susitapatina su jais.
	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus; * Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina; * Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos	*Tyrinėja kūrybines idėjas, fantazuoja, spontaniškai išbando, atkartoja; * Improvizuoja, komponuoja ir interpretuoja; * Reflektuoja savo ir kitų kūrybą, pasirenka kūrybinius sprendimus ir juos pritaiko; * Aktyviai reiškia savo idėjas įvairiomis dailės, piešimo priemonėmis; * Piešia individualiai ir bendrai; * Susipažįsta su tapybos technikomis; * Išradingai naudoja guašą, akvarelę; eksperimentuoja su netradicinėmis tapybos priemonėmis savo idėjoms išreikšti, su įvairiomis lipdymui tinkamomis

	rezultatai.	medžiagomis; * Piešiniuose naudoja regimosios informacijos vaizdus, kerpa pagal kontūrą; * Tyrinėja dailės priemones, pastebi meno kūrinius; * Noriai kaupia potyrius ir išpūdžius; * Intuityviai naudoja liniją, spalvą, formą išgyvenimams ir idėjoms reikšti; * Grožisi savo ir kitų dailės kūryba; * Patinka kurti savo žaidimus ir juos žaisti su grupės draugais ir mokytojais; * Savarankiškai žaisdami ir kurdami vis naujus žaidimus, vaikai sutelkia visus savo gebėjimus, atskleidžia savo pomėgius ir stiprybes.
Vaiko galia (-ios)	SĖKMINGAI BESIMOKANTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Kūriu ir išreiškiu“	
<u>Tyrinėjimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminis gebėjimas:</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą),	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> * Smalsauja, stebisi, atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; * Stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta; * Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija. Tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus; * Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatais rodo kitiems.	* Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes; * Į valdę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką; * Spontaniškai tyrinėja mokytojo pasiūlytas vizualinės raiškos priemones: jas liečia, judina, brauko, spaudo, tepioja dažais, pirštukais, pastebi pėdsaką, spalvą, liniją, dėmę, pajaučia tekstūrą, skirtingų faktūrų medžiagiškumo paviršius.

samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> STEAM klasėje ar lauko erdvėse randa gamtinės medžiagos, piešimo reikmenų, priemonių kūrybai, klausosi muzikos stebi gyvūnus, imituoja šokdami jų judesius.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> * Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja augimo procesus; * Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; * Iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui; * Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; * Siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	* Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais; * Kartu su bendraamžiais ir suaugusiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių.
Vaiko galia (-ios)	SĖKMINGAI BESIMOKANTIS	
Ugdymosi sritis (-ys)/ Pasiekimų sritis (-ys)	„Mūsų sveikata ir gerovė“. „Aš ir bendruomenė“. „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“. „Aš kalbų pasaulyje“	
<u>Tyrinėjimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	<u>Vaiko amžius 1.5–3 metai:</u> * Reaguoja į tai kas vyksta aplinkui; * Emocijomis parodo tyrinėjimo džiaugsmą, eksperimentuoja judesiais; * Išbando naujus tyrinėjimo būdus; tyrinėdamas pasitelkia visus pojūčius; * Tyrinėja savo kūną ir jo galimybes, skirtingas medžiagų faktūras, išbando žaislus ir daiktus.	* Spontaniškai judėdami ir sąveikaudami su aplinka, ima pažinti savo kūno galimybes; * Į valdę savo kūno judesius, vaikai vis plačiau juda erdvėje ir, žaisdami su įvairiais objektais bei daiktais, drąsiai tyrinėja juos supančią aplinką; * Kartu su bendraamžiais ir suaugusiais tyrinėja temas, kylančias iš jų patirčių, vaizduotės, įkvėptas skaitomų literatūros, muzikos, teatro ar dailės kūrinių; * Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti; * Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus.

<u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Lauko ir grupės erdvėse, STEAM klasėje vaikai randa įvairių priemonių tyrinėjimui, stebėjimui, konstravimui.	<u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> *Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; * Stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. *Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi; * Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui; * Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	*Judėdami mėgaujasi įvairiais judesiais, padedami mokytojų, tyrinėja tempą, ritmą, dinamiką ir erdvę, susipažįsta su judėjimo įvairove, patiria judesio elementus ir jų derinius, susieja spontaniškus judesius su šokio elementais; * Žaisdami ir tyrinėdami pažįsta artimiausioje aplinkoje esančius daiktus, patiria, kad daiktai (žaislai, baldai, knygos, kamuoliai ir kt.) turi požymius (forma, dydis, spalva ir tekstūra), kad medžiagos, iš kurių pagaminti daiktai, yra skirtingos (minkštos-kietos, skaidrios-neskaidrios, lengvos-sunkios); *Noriai įsitraukia į įvairias eksperimentines ir kasdienėje veikloje pasitaikančias ilgio (pločio, aukščio), masės, tūrio palyginimo veiklas; * Atranda, kad figūromis ir objektais erdvėje galima manipuliuoti: apversti, pasukti, pastumti; * Eksperimentuoja su veidrodiniais paviršiais, taškiniais šviesos šaltiniais, stebi ir tyrinėja dvimačių ir trimačių geometrinių objektų atvaizdus.
<u>Problemų sprendimas</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai,	<u>Vaiko amžius 1.5–3 metai:</u> *Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė; *Bando savarankiškai spręsti kasdienės problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį; *Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisyti, tobulina sprendimą. <u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> *Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar	*Žaisdami atlieka dviejų nesudėtingų, jiems suprantamų veiksmų sekas; *Domisi savimi ir aplinkiniu pasauliu, patys ieško sprendimų, kaip išspręsti nedideles problemas; * Atlieka įvairius nesudėtingus pavedimus, trumpai pasako ką daro, įvairius jausmus, norus ir ketinimus reiškia veiksmais, žodžiais, mimika. * Laikosi nusistovėjusios tvarkos grupėje. * Supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema;

įvertina priimtų sprendimų pasekmes. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Grupės aplinkos pakeitimas: stalo „pradanginimas“, kėdžių trūkumas ir pan.	drauge su kitais įveikti; *Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą; *Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	* Mokosi iš nepavykusių veiksmų, poelgių; * Nepasisėkus bando keletą kartų, ieškodami kitos išeities; * Ieškodami, kaip susidoroti su sudėtinga veikla, kliūtimi ar problema, samprotauja apie sprendimus, jų pasekmes, pasirenka tinkamiausią sprendimą; * Supranta problemos sudėtingumą; * Žaisdami, dalyvaudami problemų sprendime, įtraukiančiose vidaus ir lauko veiklose, kelių vaikų grupelių ir didesnių grupių veiklose, mokosi nepertraukiamai klausytis draugų ir suaugusiųjų kalbos, reaguoti į kalbančiųjų intencijas, suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus.
<u>Mokėjimas mokytis</u>	<u>Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašas</u>	<u>Ugdymo(si) gairės</u>
<u>Vertybinė nuostata:</u> Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. <u>Esminiai gebėjimai:</u> Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. <u>Ugdymo(si) kontekstai ir strategijos:</u> Ant stalo randa maisto produktų, paveikslėlių, indų ir įrankius, knygų.	<u>Vaiko amžius 1,5–3 metai:</u> *Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą; *Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą; *Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta; *Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas. <u>Vaiko amžius 3–6 metai:</u> *Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti; *Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka; *Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas	* Aktyviai įsitraukia į mokytojo siūlomas judrias veiklas, jei mokytojo kalbą lydi kūno kalba. Stebėdami mokytojo reakcijas – veido motoriką, kūno judesius, balso toną, intonaciją, vaikai pradeda naudoti šias nežodinės kalbos priemones komunikuodami su kitais suaugusiais ir bendraamžiais; * Pasitelkdami įvairius ženklus ir gestus, vaikai simboliškai išreiškia mintį, parodo mąstymo būdą mokytojo inicijuojamose mąstyti skatinančiose, fiziškai aktyviose veiklose. * Geba įsitraukti į dominančią veiklą; •rodo pastangas kryptingai veikti įgyvendinant ketinimą ar tikslą; * Geba stebėti savo ir bendro veikimo pažangą, koreguoti procesą; * Gebėjimas reflektuoti savo veiklos procesą ir rezultatą; * Noriai įsitraukia į vaizdinių, garsinių, žodinių, judesio,

	įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą; * Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	pojūčių, skirtingų kategorijų objektų sekų AB (BA) kopijavimo, pratęsimo, atkartojimo, atpažinimo veiklas; * Inicijuoja patys ir noriai įsitraukia į mokytojo inicijuojamas veiklas, skatinančias tyrinėti, kaip juda kūnas ir atskiros jo dalys, improvizuoti, fantazuoti, ieškoti neįprastų pozų, judesiais perteikiant pasakų herojų charakterius, gyvūnų, kitų objektų ypatybes.
--	--	--

V. VAIKŲ UGDYMO(SI) PAŽANGA IR TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažangos vertinimas – tai nuolatinis informacijos rinkimas bei kaupimas apie ugdomų vaiko galių pasiekimus visose veiklos srityse, duomenų analizavimas bei maksimalių vaiko potencinių galimybių numatymas. Tai šiuolaikinio kokybiško ugdymo esmė, padedanti plačiau išžvelgti ugdymo perspektyvas, pasirenkant patraukliausius individualiuosius tikslus, uždavinius, turinį bei technologijas ne tik įprastos raidos vaikams, bet ir specialiųjų ugdymo(si) poreikių bei ypatingų gabumų vaikams.

Vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimu siekiama:

- pažinti kiekvieną vaiką, atpažinti jo pasiekimus įvairiose ugdymo(si) srityse, stebėti, ko ir kaip vaikas mokosi, ko išmoko;
- padėti vaikui sėkmingai augti, tobulėti, pastebėti konkrečius jo ypatumus ir nustatyti papildomų švietimo pagalbos paslaugų poreikį, kurių negali suteikti tėvai (globėjai);
- teikti informaciją apie vaiko daromą pažangą ir pasiekimus tėvams (globėjams), kitiems specialistams, įstaigos administracijai;
- tikslingai planuoti ugdymą, panaudojant informaciją apie vaiko pasiekimus;
- nustatyti, ar vaikų ugdymo organizavimas yra veiksmingas, priimti pagrįstus sprendimus ugdymui tobulinti.

Vertinimas: vaiko pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašo 18 pasiekimų sričių arba pritaikytoje programoje, atsižvelgiant į nustatytus vaiko specialiuosius ugdymosi poreikius. Vertinami vaiko pasiekimai ir jo daroma pažanga, lyginant ankstesnius vaiko pasiekimus su dabartiniais. Ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimas grindžiamas individualizavimo principu, t. y. kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami atskirai, nelyginant su kitais. Vertinama ne tik vaiko įgyta patirtis, jo žinios, vertinami ir jo gebėjimai bei išsiugdytos vertybinės nuostatos (vaiko įgytos kompetencijos).

Vertinimo metodika:

Vaiko nuolatinis ugdymosi pažangos stebėjimas, dokumentavimas ir analizė, siekiant užtikrinti aukštą ugdymo kokybę ir vaiko individualių poreikių tenkinimą, atliekamas laikantis individualizavimo (kiekvieno vaiko pasiekimai vertinami individualiai), nuoseklumo (vertinimas atliekamas nuosekliai, siekiant stebėti ilgalaikę vaiko pažangą ir vystymąsi įvairiose srityse) ir bendradarbiavimo (vertinimo procesas apima mokytojų, vaikų tėvų (globėjų) ir pačių vaikų dalyvavimą) principais. Vertinimo fiksavimui naudojami „Pasiekimų žingsnelių“ lapai (Programos 1 priedas), atitinkančios vaiko amžių, rekomendacijos jų naudojimui (<https://www.youtube.com/watch?v=ufPdyzDR7pA&t=1s> – apie „Pasiekimų vertinimą“ (27.04–47.30) ir (<https://www.youtube.com/watch?v=7pLHIEKubLU> – apie „Judesio žaismė ir mokytojo dialogas“ (nuo 24.28) ir „Pasiekimų žingsniai ir šeima“ (nuo 34.17)).

Vertinimo etapai:

Pradinis (Rudens) vertinimas (rugsėjo–spalio mėn.):

Atliekamas pradinis vertinimas, kai vaikas pradeda lankyti Mokyklą;

Stebima vaiko pradinė adaptacija, įgūdžiai, gebėjimai ir poreikiai.

Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas:

Mokytojai nuolat taiko pagrindinius pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus (stebėjimą, vaiko veiklą, darbelių analizę, pokalbį su vaiku, vaiko pasakojimą, diskusiją, individualias užduotis ir kt.), fiksuoja svarbius momentus, pažangą ir sunkumus, su kuriais susiduria vaikas. Stebėjimui naudojami įvairūs metodai (nuotraukos, garso ar vaizdo įrašai, keliama į el. dienyne „Mūsų darželis“ ir kaupiami vaiko aplanke);

Analizuojami vaiko kūrybinių darbų, projektų ir kitos veiklos rezultatai. Fiksuojami pasiekimai, pažanga ir ugdymosi poreikiai.

Tarpinis vertinimas (sausio–vasario mėn.):

Atliekamas I pusmečio vertinimas;

Apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga I pusmetyje. Duomenys suvedami el. dienyne.

Vaikų pasiekimų įvertinimas pateikiamas pagal elektroninio dienyno pateiktas formas, (galimas aprašomasis būdas – trumpais komentarais, nusakančiais, kokios yra vaiko stiprybės, kas jau pasiekta, ką reikia);

Tarpinio vertinimo etapo rezultatai (ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 31 d.) prisideda prie keturmečių vaikų pasiruošimo lankyti priešmokyklinio amžiaus grupę nuo 5 metų, sprendimo priėmimo.

Apibendrinamasis (Pavasario) mokslo metų pasiekimų įvertinimas:

Atliekamas II pusmečio pasiekimų vertinimas (gegužės mėn.);

Apibendrinami vaiko pasiekimai ir pažanga. Duomenys suvedami el. dienyne;

Vaikų pasiekimų įvertinimas pateikiamas pagal elektroninio dienyno pateiktas formas. Galimas įvertinimo pateikimas aprašomuoju būdu – trumpais komentarais, nusakančiais, kokios yra vaiko stiprybės, kas jau pasiekta, ką reikia tobulinti.

Vaikui pereinant iš ikimokyklinio ugdymo į Priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie vaiko pasiekimus perduodama priešmokyklinio ugdymo grupės mokytojui.

Vaiko pasiekimai individualiai aptariami su jo tėvais: ikimokyklinio ugdymo mokytojas, po pradinio, tarpinio ir apibendrinamojo metinio vertinimo atlikimo, t. y. spalio–lapkričio, sausio–vasario ir gegužės–birželio mėn., planuoja individualius susitikimus su tėvais jiems patogiu laiku ir aptaria vaiko pažangą, gebėjimus bei numato tolimesnio ugdymo kryptis.

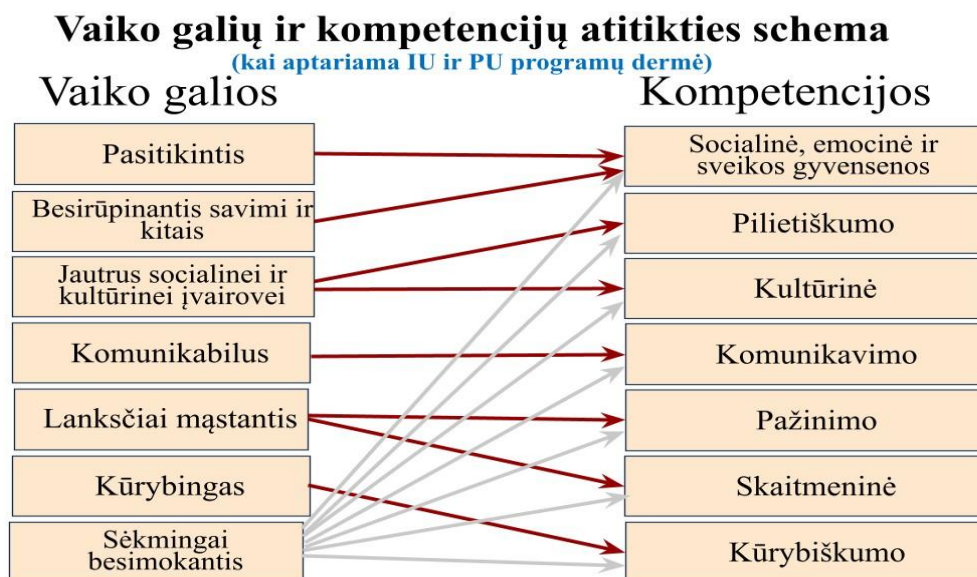
Jei yra poreikis, į aptarimą įtraukiami Mokyklos Vaiko gerovės komisijos atstovai, kiti specialistai, administracijos atstovai.

Vertinimo panaudojimas tolimesniam planavimui:

Sukaupta informacija naudojama tikslingam veiklos planavimui, bendradarbiavimui su tėvais, sklandžiam perėjimui ugdytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą. Vaiko ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai, jų vykdymo etapai detalizuojami Programos 2 priede, bus aptariami atnaujintame Mokyklos „Vaikų pasiekimų vertinimo, pažangos stebėsenos tvarkos apraše“.

VI. IKIMOKYKLINIO, PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO(SI) DERMĖ

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo Programos ir Priešmokyklinio ugdymo programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitikties ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si). Taip pat ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė (2 pav.).

2 pav. Ikimokyklinio ugdymo(si) pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) kompetencijų dermė

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Programa atnaujinama pagal poreikį ar pasikeitus švietimą reglamentuojantiems dokumentams.

Programa, atsižvelgiant į Mokyklos poreikį ar pasikeitus ikimokyklinio ugdymo organizavimą reglamentuojantiems dokumentams, gali būti papildoma reikalingomis tvarkomis, atnaujinama arba keičiama.

Už Programos vykdymą ir jos priežiūros vykdymą atsakingas Mokyklos direktorius.

Programos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir metodinės grupės vadovas.

PRITARTA

Kretingos mokyklos-darželio „Žibutė“

tarybos 2025 m. birželio 19 d.

protokolo nutarimu Nr. (1.4.)-V2-3

13.3. ŠOKIS

2. FIZINIS AKTYVUMAS	1. KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	12. ESTETINIS VYVOKIMAS	13.1. DAILĖ	13.3. ŠOKIS	13.2. MUZIKA
----------------------	---------------------------------	-------------------------	-------------	-------------	--------------

2. FIZINIS AKTYVUMA	12. ESTETINIS GUMYBAMS	13. L. DAILĖ	11. ŠOKIS	11.1. MUZIKA
---------------------	------------------------	--------------	-----------	--------------

VAIKO KOMPETENCIJŲ, UGDYMO SI PASIEKIMŲ DOKUMENTAVIMO, STEBĖSENOS IR SURINKTOS INFORMACIJOS PANAUDOJIMAS

Eil Nr.	Vertinimo proceso būdas	Vertinimo proceso laikas	Vertinimo proceso dalyviai	Vertinimo proceso fiksavimo forma	Pastabos
1	Ugdytinių stebėjimas kasdieninėje natūralioje ar kitose veiklose, įvairiuose kontekstuose, pokalbiai su vaiku, jo kūrybinės veiklos analizė, video/audio ar foto medžiagos kaupimas ir analizė.	Nuolat apibendrinama: Pradinis – rugsėjis–spalis; Tarpinis – sausis–vasaris; Baigiamasis – gegužė.	Grupės Ikimokyklinio ugdymo mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, mokytojai, dalykų	E. dienynas „Mūsų darželis“ vaiko aplankalai, mokytojo savarankiškai pasirinktos fiksavimo formos. Aptariama kasmėnesiniuose LEAN susirinkimuose, Mokytojų tarybos posėdžiuose (vasario–kovo ir birželio mėn.).	Anketa tėvams mokslo metų pradžioje arba per 1 mėnesį nuo Mokyklos lankymo pradžios (grupės mokytojai); Anketa tėvams mokslo metų pabaigoje (grupės mokytojai, administracija).
2	Diskusijos, pokalbiai po žaidimų ar kitos – organizuotos ar savarankiškos – veiklos įsivertinant sėkmes ir sunkumus.	Nuolat	Vaikas (-ai)	E. dienynas „Mūsų darželis“ vaiko aplankalai, mokytojo savarankiškai pasirinktos fiksavimo formos.	Naudojama informacijos papildymui apie vaiko ugdymosi pasiekimus e. dienyne „Mūsų darželis“.
3	Individualūs pokalbiai, diskusijos Individualios konsultacijos po vertinimo etapo pabaigos. Dalyvavimas anketinėse apklausose.	Mokslo metų eigoje	Tėvai	Anketinių suvestinių apibendrinimo rezultatų duomenys konfidencialūs, neviešinami.	

				Vedama dalyvavusių tėvų virtuali apskaita. Aptariama Mokytojų tarybos posėdžiuose (vasario–kovo ir birželio mėn.)	
4	Stebėjimas, konsultacija, pasiekimo lygio įvertinimas, barjerų nustatymas, pastoliavimo būdų veiksmingumas ir pan.	Mokslo metų eigoje, esant poreikiui.	Ikimokyklinio ugdymo mokytojai, dalykų mokytojai, specialistai VGK.	Rengiami individualūs pagalbos ar ugdymo planai. Pildoma Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių vertinimo, ugdymo pritaikymo ir (ar) reikalingos švietimo pagalbos skyrimo tvarkos aprašo 1 priedas. Aptariama Mokyklos VGK posėdžiuose pagal poreikį ir Mokytojų tarybos posėdžiuose (vasario–kovo ir birželio mėn.).	Naudojama vaiko specialiųjų poreikių įvertinimui, paveikios pagalbos skyrimo poreikiui įvertinti.